

REYHANLI'DA SURİYELİ KADINLAR İLE SÖYLEŞİLER - V

INTERVIEWS WITH SYRIAN WOMEN IN REYHANLI - V

حوار مع مواطنات سوريات في ربحانلي (٥)

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER FOR MIDDLE EASTERN STRATEGIC STUDIES

مركز الشرق الأوسط للدراسات الاستراتيجية

REYHANLI'DA SURIYELİ KADINLAR İLE SÖYLEŞİLER - V

INTERVIEWS WITH SYRIAN WOMEN IN REYHANLI - V

حوار مع مواطنات سوريات في ریحانلي (٥)

ORSAM Rapor No: 178

Kasım 2013

ISBN: 978-605-4615-75-9

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2013

Bu raporun içeriğinin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar ve yararlanma dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu raporda yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tarihçe

Türkiye’de eksikliği hissedilmeye başlayan Ortadoğu araştırmaları konusunda kamuoyunun ve dış politika çevrelerinin ihtiyaçlarına yanıt verebilmek amacıyla, 1 Ocak 2009 tarihinde Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) kurulmuştur. Kısa sürede yapılanan kurum, çalışmalarını Ortadoğu özelinde yoğunlaştırmıştır.

Ortadoğu’ya Bakış

Ortadoğu’nun iç içe geçmiş birçok sorunu barındırdığı bir gerçektir. Ancak, ne Ortadoğu ne de halkları, olumsuzluklarla özdeşleştirilmiş bir imaja mahkum edilmemelidir. Ortadoğu ülkeleri, halklarından aldıkları güçle ve iç dinamiklerini seferber ederek barışçıl bir kalkınma seferberliği başlatacak potansiyele sahiptir. Bölge halklarının bir arada yaşama iradesine, devletlerin egemenlik halklarına, bireylerin temel hak ve hürriyetlerine saygı, gerek ülkeler arasında gerek ulusal ölçekte kalıcı barışın ve huzurun temin edilmesinin ön şartıdır. Ortadoğu’daki sorunların kavranmasında adil ve gerçekçi çözümler üzerinde durulması, uzlaşmacı inisiyatifleri cesaretlendirecektir. Sözkonusu çerçevede, Türkiye, yakın çevresinde bölgesel istikrar ve refahın kök salması için yapıcı katkılarını sürdürmelidir. Cepheleşen eksenlere dâhil olmadan, taraflar arasında diyalogun tesisini kolaylaştırmaya devam etmesi, tutarlı ve uzlaştırmacı politikalarıyla sağladığı uluslararası desteği en etkili biçimde değerlendirebilmesi bölge devletlerinin ve halklarının ortak menfaatidir.

Bir Düşünce Kuruluşu Olarak ORSAM’ın Çalışmaları

ORSAM, Ortadoğu algılamasına uygun olarak, uluslararası politika konularının daha sağlıklı kavranması ve uygun pozisyonların alınabilmesi amacıyla, kamuoyunu ve karar alma mekanizmalarına aydınlatıcı bilgiler sunar. Farklı hareket seçenekleri içeren fikirler üretir. Etkin çözüm önerileri oluşturabilmek için farklı disiplinlerden gelen, alanında yetkin araştırmacıların ve entelektüellerin nitelikli çalışmalarını teşvik eder. ORSAM; bölgesel gelişmeleri ve trendleri titizlikle irdeleyerek ilgililere ulaştırabilen güçlü bir yayım kapasitesine sahiptir. ORSAM, web sitesiyle, aylık Ortadoğu Analiz ve altı aylık Ortadoğu Etütleri dergileriyle, analizleriyle, raporlarıyla ve kitaplarıyla, ulusal ve uluslararası ölçekte Ortadoğu literatürünün gelişimini desteklemektedir. Bölge ülkelerinden devlet adamlarının, bürokratların, akademisyenlerin, stratejistlerin, gazetecilerin, işadamlarının ve STK temsilcilerinin Türkiye’de konuk edilmesini kolaylaştırarak bilgi ve düşüncelerin gerek Türkiye gerek dünya kamuoyuyla paylaşılmasını sağlamaktadır.

Feyyat Özyazar

1954 yılında Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde doğdu. İskenderun Asliye Hukuk Mahkemesinde kısa süre katiplik yaptıktan sonra ayrılıp Reyhanlı'da serbest olarak arzuhalcilik yapmıştır. Halen bir yerel gazetede köşe yazarlığı yapmaktadır. Yayınlanmış pek çok makale ve röportajları ile bir şiir kitabı bulunmaktadır. Feyyat Özyazar ORSAM Danışmanıdır.

TAKDİM

Suriye’den yaşanan iç savaş nedeniyle tüm komşu ülkelere büyük göç dalgaları yaşanmaya devam ediyor. Suriye’de istikrarsızlığın ne zaman sona ereceğini hiç kimse kestiremiyor ve iç savaş her geçen gün daha kötü bir hal almaya devam ediyor. Bu süreçte önemli aşamalardan biri de 21 Ağustos 2013 tarihinde Şam’ın banliyölerinde gerçekleşen kimyasal silah saldırısı oldu. Rejim ve muhalefet kimyasal silah saldırısı konusunda birbirlerini hedef gösterirken uluslararası camianın geneli saldırı nedeniyle Şam yönetimini suçlamaktadır. Bu saldırı ABD’nin askeri operasyonunu gündeme getirmiş ancak Rusya’nın “Suriye kimyasal silahlarını teslim etsin” teklifi ile şimdilik bu adım ertelenmiştir.

Ancak kimyasal silah saldırısı iç savaşın insani boyutunu bir kez daha tüm çıplaklığı ile gözler önüne sermiştir. Daha başka kimyasal silah saldırıları olabileceği ve ABD’nin askeri operasyon düzenleme ihtimalinin belirlenmesi ile Suriye’den dışarıya göç dalgasında artış yaşanmıştır. Türkiye bu göç dalgasının önemli noktalarından birini oluşturuyor. Ekim 2013 itibarıyla 200 bini aşkın Suriyeli kamplarda ve rakamı tam bilinmemekle birlikte daha fazlası kamplar dışında Türkiye’de ikamet etmektedir. Göç edenlerin önemli bir kısmını kadınlar ve çocuklar oluşturmaktadır.

ORSAM olarak başlangıçtan bu yana iç savaşın insani boyutu ile yakından ilgileniyor. Türkiye’ye farklı nedenlerle göç eden Suriyelilerin hayat hikayelerini yansıtan yüzlerce röportaja yer verdik. Elinizdeki rapor röportajların derlemesinden oluşmaktadır. Bu çalışma Suriyeli kadınlar ile yapılan röportajları içermektedir. Suriyeli misafirlere olumlu katkı sunması dileğiyle raporu kamuoyunun ilgisine sunuyor ve emeği geçen herkese teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Hasan Kanbolat
ORSAM Başkanı

İçindekiler

Takdim.....	4
-------------	---

Söyleşiler

1- Tarım işçiliği yapan Bedriye el Faysal İdlip'ten gelmiş.....	7
2- Hindiyye Ali Sabri bir ambarda paketleme işi yapıyor	7
3- Neval Mağrubi El Affan kaçak yolla Reyhanlı'ya göç etmiş.....	9
4- Nucud Haydar, eşi, Oğlu, gelini ve üç torunuyla birlikte yaşıyor.....	10
5- Raşa Mahmut Arap dili Edebiyatı mezunu	10
6- Rule el Ahmed temizlikçi olarak çalışıyor	11
7- Rukniyye El İbrahim'in eşi ve oğlunu Esad Rejimince tutuklamış.....	12
8- Subhiyye Avvad temizlik işi yapıyor.	13
9- Sümeyya Haydar iç savaş sırasında eşini kaybetmiş.....	14
10- Visal el Murad bulaşıkçı olarak çalışıyor	14
11- Sınıf öğretmeni Yümna Şahut.....	15
12- Covhara el Hattat eşini yeni kaybetmiş	16
13- Deal Hamza eğitilmiş olmasına rağmen işsiz kalmış.....	17
14- Emne el Huseyni bir inşaatın bodrum katında yaşıyor	18
15- Almanya'da yaşayan Hana Sühem el Baskalı	18
16- Terzi İlmiyye Edhem.....	19
17- İlmiyye el Seraceddin'in yaşadığı bölge bombalanmış.....	21
18- Sanat okulu mezunu Rakiye Abdo el Ahmar.....	22
19- Rece El Hüseyyen Suriye'de çiftçilik yapıyormuş.....	23
20- Reşide Talal'ın eşi kayıp.....	24
21- Rihayle el Berho'nun bir çocuğu şehit düşmüş	25
22- Selma el Hazeni yardım kuruluşları sayesinde yaşıyor	26
23- Şam'a Kaddur Hıslavi'nin eşi bombardımanda şehit olmuş	26
24- Vahube Naus el Ahdar yardım kuruluşlarının desteğini alıyor.....	28
25- Lamia el Cabiri Suriye İdlip'ten gelmiş	29
26- Mehesin el Gabbuş tarım ve hayvancılıkla uğraşıyor	30
27- Sara Yusuf Hamden yardım alıyor, iş bulabilirse çalışıyor.....	30
28- Sehem Nadir El Hasan'ın eşi çatışmalarda yaralanmış	32
29- Hama'lı Vusul el Sa'adi emekli dul	32
30- Nasra Abbas gelen yardımların dağıtımından şikayetçi.....	33
31- Besime Lutfi iftar kartı edinmiş	34
32- Dua Salih Haled'in eşi rejim tarafından tutuklanmış	35
33- Öğretmen Huriye el Ahmed Sinceri temizlik işlerine gidiyor	35

34- Karmiyte el Vahap lise mezunu	36
35- Nuraya Abdulhakim iç savaş sırasında eşini kaybetmiş	36
36- Rabia Hac Hasan Ramazan ayı boyunca iftar yardımını alıyor	37
37- Behiye Attar bulabildiğinde temizlik işlerinde çalışıyor.....	38
38- Terzi Müntaha Halid	39
39- Nevara el Harbi yardım kuruluşları sayesinde yaşıyor	39
40- Vasaf Hamden iç savaş sırasında eşini kaybetmiş.....	40
41- Vasfiyye Hac Ali Ramazan ayı boyunca iftar yardımını alıyor.....	41
42- Rehel Hac Hamdo'nun eşi rejim tarafından tutuklanmış.....	42
43- Sonya Alluş iş bulabilirse çalışıyor.....	43
44- Hasta bakıcısı Hüsne Seyyid İsa temizlik işçiliği yapıyor.....	44
45- Ranya Daur'un eşi tarım işçisi	45
46- Rihene el Bekkur iç savaş sırasında eşini kaybetmiş	46
47- Rabia Dahir Hacı Gedro el örgüsü giyim eşyaları satıyor	47
48- Öğretmen Sara Abid el Faris.....	48
49- Umeyma Raşid Hac Yusuf temizlikçilik yapıyor	48
50- Nadire Ali Kelles çocuk bakıcılığı yapıyor	49

Hazırlayan: Feyyat Özyazar
ORSAM Danışmanı

REYHANLI'DA SURİYELİ KADINLAR İLE SÖYLEŞİLER - V

Atma çadırkentine gidip Reyhanlı'ya tekrar geri dönen Bedriye el Faysal ile söyleşi

Bedriye el Faysal, Suriye'deki çadırkentler sağlıklı olduğundan Türkiye'ye gelmiş.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Bedriye el Faysal: Suriye'nin İdlip'e bağlı Muarrıl Numan bölgesindenim. 3 çocuklu bir aileyiz. Nisan 2012 tarihinde Türkiye'ye gelmiştik. Uzun süre Reyhanlı'da yaşadık. Ancak ev kirası ve iş sorunu olunca mecburen tekrar Suriye tarafına, Atma bölgesindeki çadırkente gittik. Amacımız ev kirasından ve elektrik su parasından kurtulmaktır.

Atma çadırkenti bütün yoksul, işsiz ve sefalet içindeki Suriyelilere aittir. Tuvaletin, banyonun kuyrukta olduğu, ara sıra gıda yardımının geldiği bir yer. Çoğu aileler arazilerden topladıkları odun, çöp parçaları ile yaptıkları bir ocakta yemeklerini pişirirler. Tüp gaz veya elektrikli ocak kullanmak orada lüks sayılır. Zaman zaman ekmek dağıtılır bizlere, bazense çocuklara bisküvi. Ancak bir tepenin üzerinde bir çadırda yaşamak sıcak havalarda insanı perişan ediyor. Biz büyükler bile tahammül edemiyorken, çocuklar kavruluyordu.

ORSAM: Peki, Türkiye'ye nasıl geldiniz ve buradaki durumu nasıl gözlemliyorsunuz

Bedriye el Faysal: Çadırkentte Suriye'nin her bölgesinden insanlar var. Humus, Hama, Halep ve İdlip'ten, kolunu bacağına kaybetmiş, vücudunun değişik bölgelerinden yaralanmış insanlar var. Tıbbi ekipler geliyordu çadırlara. Çöl hastanesi kurulmuş, insanlara sağlık hizmeti veriyorlar. Ancak o kadar kalabalık ki her alanda bir sıkıntı vardı. Durum böyle olunca huduttan geri döndük Reyhanlı'ya. Uzun süre oturduğumuz evimiz başkalarına kiraya verilmmişti. Tanıdık Suriyelilerin yanında kaldık bir müddet. İki odalı bir ev bulabildik. Tarım mevsimi olması nedeniyle ara sırada olsa bir iş var. Ancak daha sonrası için endişeliyim.

**Bu söyleşi, 26 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Hindiyye Ali Sabri ile Söyleşi

Hindiyye Ali Sabri'nin eşi yaşadıkları bölgenin bombalanması sonucu yaralanmış, şimdi Türkiye'de gelini ile birlikte bir ambarda paketleme işi yapıyor.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Hindiyye Ali Sabri: Suriye İdlip El Nerab Bölgesinden geliyoruz. 45 yaşında, 4 çocuk

annesiyim. Eşim Vahit ve evli büyük oğlum Abdülsettar ile birlikte yaşıyoruz.

ORSAM: Suriye’den göç etme nedenleriniz nelerdir?

Hindiyye Ali Sabri: Kocam bölgemizin bombalanması sonucu sekiz ay önce yaralandı. Kolu ve bel kısmı sakatlandı. Evimiz de kısmen yıkılınca oturacak barınacak yerimiz kalmadığından göç etmek zorunda kaldık.

ORSAM: Burada neler yapıyorsunuz, geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?

Hindiyye Ali Sabri: Yaklaşık yedi aydan beri Reyhanlı’da kirada oturmaktayız. Bir Suriye’li ile birlikte ortak ihracat ambarı ve paketleme işi bulunan bir tüccarın yanında gelim ile birlikte çalışıyorum. Hergün sabah 08:00’den 18:00’a kadar çalışmaktayız. Çalışan işçilere de 20 lira vereceklerini vaad ettiler. 25 kadar

işçiyle birlikte bu ambarda çalışıyoruz. Gelen gıda maddeleri, çuvalar ve büyük kartonlar içinde geliyorlar. Bizler onları ikişer kg’lık paketler haline getiriyoruz ve verilen talimatlar gereği de küçük kartonlara yerleştiriyoruz. Genelde pirinç, şeker, bulgur, makarna, mercimek ve un. Bu paketler de Suriye’ye götürülmekte ve orada mahsur, aç ve sefil kalanlara dağıtılıyor.

ORSAM: Karşılaştığınız olumsuz durumlar var mı?

Hindiyye Ali Sabri: İlk önceleri aylıklarımız muntazam olarak ödendi. İş bulmanın sevinçiyile hiç fire vermeden çalıştık. Ancak son iki aydır bizlere yevmiye ya da aylık verilmedi patronlarının nakit para göndermediklerini iddia ettiler ve en sonunda ambar kapandı. Bize iş verenler ortadan kayboldu. Bütün işçilerin yaklaşık iki aylığı boşuna gitti. Şimdi işsiz ve muhtaç bir duruma düştük.

ORSAM: Oradaki mevcut durum hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Hindiyeye Ali Sabri: Bir Suriye iş adamının kendi halkına ve ırkından olanlara yaptıkları bu oldu. Suriye böyleleri yüzünden iç savaşın eşiğine kaldı birbirimizi ezmekten zevk alan bir anlayışa sahibiz.

ORSAM: Geri dönmeyi düşünüyor musunuz?

Hindiyeye Ali Sabri: Geri dönüş mümkün değil. Bölgemiz hala bombalanıyor. Hele son haberlere göre de İdlib bölgenin her an kimyasal ile vurulacağı söylentisi yayılınca hiçbir İdlibli ve o bölgeye yakın oturanlar Suriye'ye dönmeye cesaret edemezler.

**Bu söyleşi, 26 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Neval Mağrubi el Affan ile Söyleşi

Neval Mağrubi el Affan “Çocuklar kabus görüyor. Evden dışarı çıkmaya dahi korkuyorlar, okula gitmiyorlar, beslenemiyorlar ve sağlıkları da bozuldu” diyor.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Neval Mağrubi El Affan: Suriye Halep Ane-dan bölgesinden geliyorum. Eşim Raşed ticaretle uğraşır iki oğlum bir kızım var. 6 ay önce kaçak yolla Reyhanlı'ya göç ettik.

ORSAM: Şehri terk etmek zorunda kalmanıza neden olan gelişmeler nelerdir?

Neval Mağrubi el Affan: Bölgemiz uçaklar ve fiçı bombalarıyla vurulduktan sonra da tank,

top atışları başladı üzerimize. Çok sayıda ev yakılıp yıkıldı. Çok sayıda iş yeri yerle bir oldu etrafımız dumanlarla yıkılmış binalarla doluydu. İnsanlar çaresizce feryad ediyordu. Yedek giysi dahi çıkaramadık evimizden. Paramız dahi evimizin yıkıntıları içinde kaldı. Eşim inatla terk etmek istemiyordu Halep'i. Başka yere taşınalım diye diretti. Ancak çocukların ağlaması, çaresizlik ve şiddetin devam edeceğinin bilinciyle terk ettik Halep'i.

ORSAM: Orada olduğunuz iç savaş dönemi içinde ne gibi olaylara tanık oldunuz?

Neval Mağrubi el Affan: Halep'in güneyi, batısı ve hatta kuzey kısmının bir bölümü Nizam ordusunun kontrolündeydi. Sadece doğu bölgesinden ve kısmen kuzey bölgesinden insanlar çıkış yolu bulmuştu, herkes kaçıyor. Arabalar yaralı doluydu. Bazıları bombardımanda ölen yakınlarını bile orada bırakmamış, arabalarda taşıyarak gömebilecekleri sakın bir bölgeye doğru gidiyorlardı. Ekmek su bile bizlere ve bütün o bölgeden kaçanlara büyük bir nimetti. Ancak herkes aç ve sefil kalmıştı.

ORSAM: Burada geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz, buradaki yaşamınızdan bahsedermisiniz?

Neval Mağrubi el Affan: Reyhanlı'da çalışıyoruz. Yardım kuruluşlarından yardım alıyoruz. Ancak yaşadıklarımız unutulmazdı. Çocuklar kabus görüyor. Evden dışarı çıkmaya dahi korkuyorlar, okula gitmiyorlar, beslenemiyorlar ve sağlıkları da bozuldu. Dönmedik biz bir daha Halep'e. Ancak gidenlere soruyoruz oradaki yaşamı. Hayat çok pahalı olmuş, üretim yok, ticaret yok. Belli bir bölgeye sıkışmış insanlar ve akşam olmadan önce herkes bir sığınakta kalıyor. Su yok, elektrik yok, televizyon zaten yok, sosyal yaşam bitmiş.

** Bu söyleşi, 26 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Nucud Haydar ile söyleşi

Nucud Haydar, eşi, Oğlu, gelini ve üç torunuyla birlikte yaşıyor.

ORSAM: Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı, iç savaş sırasında yaşadıklarınızı ve şu an ki durumunuzu anlatır mısınız?

Nucud Haydar: Suriye Halep İli El Rif Bölgesi'ndenim. 57 yaşındayım. Eşim hastalığı nedeniyle evden dışarı çıkamıyor. Oğlum, gelinim ve üç torunumla birlikte yaşıyoruz. Bizim 5 dönümlük bahçemiz vardı. Sebze eker, mahsul zamanı Halep'te satardık. Eşim çevre köylerde çerçilik (hayvan sırtında seyyar satıcılık) yaparak ekmeğimizi kazanırdı. 2 kızımız, bir oğlumuz var. Kızlarımız evlenip yanımızdan ayrıldı. Oğlum ve gelinimle birlikte yaşamaya başladık. Oğlum da eşim gibi işçi. Eşim yıllarca köy köy dolaşa dolaşa hastalandı. Şimdi evden çıkamaz halde.

Suriye'de yaşadığımız yer bombalandı. Yollar kapandı. Can ve mal güvenliğimiz kalmadı. Oğlum Türkiye'ye göç edelim dedi. Biz de toparlanıp geldik. Oğlum sabahları erkenden tarım işlerine gidiyor. Günlük 20 TL yevmiye veriyorlar. Tüm gelirimiz bu. Her zaman iş olmuyor. Suriye'den gelirken yanımızda hiçbir şey getiremedik. Evimizde sadece birkaç minder, battaniye ve bazı mutfak gereçleri var. Ne televizyon ne de buzdolabı alabildik. Yardım kuruluşlarına müracaat ettik. Evimize gelip kontrol ettiler. İki hafta sonra tekrar gelerek bize yardımcı olacaklarını söylediler. Şimdi onları bekliyoruz.

Mahallemize geleli 15 gün olmuş. Sabah bakkala ekmek almaya gittiğimde tanıştım. Bakkaldan 5 ekmek, 5 yumurta, 200 gr siyah zeytin almış. Toplam 6.50 TL tutmuş. Nucud'un ise 5 TL'si var. Bakkala kalanını sonra vermek için yalvarıyor resmen. Bakkal ise herkes aynı

şeyi söylüyor diyerek reddediyor. Araya girip, Arapça konuşmaya başladım. Kadın, ben Arapça konuşunca rahatladı. Borcunu ben ödedim. Beni evine davet etti. Benim evimden iki sokak ötede oturuyor. İşten çıkınca hasta eşini ziyaret etmek ve durumlarını görmek için teklifini kabul ettim. İki oda, bir mutfak ve bir banyodan oluşan küçük bir bahçesi olan evleri var. Bana ikram etmek için çay demlediler. Çay bardakları olmadığı için su bardağında getirdiler. Çayı içip evlerinden ayrıldım. Markete gidip imkanlarım ölçüsünde çay, kahve, bisküvi, çikolata, ayçiçeği yağı aldım. Ellerimde poşetlerle evlerine geri dönünce hem utandılar hem sevindiler. Ağlayarak teşekkür ettiler.

** Bu söyleşi, 26 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Raşa Mahmut ile Söyleşi

Raşa Mahmut, halk olarak yaptıkları hatalar yüzünden bugün bedel ödediklerini düşünüyor.

ORSAM: Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

Raşa Mahmut: Suriye Hama el Gab bölgesindenim. 27 yaşındayım ve evlenmedim, yaşlı annem ve babamla beraber yaşıyorum. Arap dili Edebiyatı mezunuyum ancak Suriye'de görev alamadım. Reyhanlı'da da bütün okullara müracaat etmeme rağmen görev verilmedi.

ORSAM: Reyhanlı'da benzer durumda olan kadınların sayısı fazla mı? İş imkanları var mı?

Raşa Mahmut: Benim gibi yüksekokul mezunu kız çocukları Reyhanlı'da çok fazla. Ancak yalnızca 100'e yakını okullarda öğretmenlik veya hastanelerde sekreterlik yapabiliyor, geri kalanları işsiz durumda.

ORSAM: Geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?

Raşa Mahmut: Babamın emekli maaşı var, Birleşik Arap Emirlikleri'nde çalışan ağabeyim var, bize her ay bin dirhem gönderiyor, Türkiye'deki hayat şartlarına göre idare ediyoruz. Ancak bir meşgalem olursa kendimi daha huzurlu hissedeceğim. Bu yaşa geldim, kendi ekmeğimi kendim kazanamadım. Baba, ağabey eline bakmak zor geliyor.

ORSAM: Sizin gözleminize göre savaşın bölgenize etkileri nasıl oldu?

Raşa Mahmut: Savaş aileleri dağıttı, bölgemiz insanı çok fazla şehit verdi ve çok acı çekti. Ancak savaş bizleri güçlü bir iradeye sahip etti, sabretmeyi dimdik durmayı öğretti. Suriye'de okumuş, eğitim görmüş insanlar bunun ayrı bir ders olduğunu ve ibret alınması gereken bir hadise olduğunu vurguluyorlar. Halk olarak bir yerlerde hata yapmışız ki, bugün bunun bedelini ağır ödüyoruz. Ben bir Suriyeli olarak çevremde sefalet içinde dilenen Suriyeliler görünce ağlıyorum. Kendi memleketimizde huzuru barışın ve kanaatin kıymetini bilemedik. Bu nedenle acılar çekiyoruz.

ORSAM: Suriye'nin savaştan sonraki geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Raşa Mahmut: Suriye diye bir şey kalmadı, bu savaş biterse ekonomik savaş başlayacak. Her taraf yıkıldı, tanıdık insanların öldüğü veya sakat kaldığı köyler, mahalleler gözümüzün önünde canlanacak, kendi ellerimizle yitirdiğimiz vatanımızı bir fırsat ve imkan bulursak yeniden onaracağız.

**Bu söyleşi, 26 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Rule el Ahmed ile Söyleşi

Rule el Ahmed'in çocukları akraba evliliğinden dolayı sakat, bedensel özürlü olarak doğmuş.

ORSAM: Kendinizden bahseder misiniz?

Rule el Ahmed: Suriye İdlib bölgesine bağlı Nerab beldesinde yaşıyorum, eşimin adı Mahar el Ahmed. Ben bir sağlık kuruluşunda temizlikçi olarak çalışıyorum, eşimse şoför. Akraba evliliğinden dolayı çocuklarımız sakat doğdu, bedensel özürler.

ORSAM: Eşinizin ve sizin maddi durumunuz nasıldı?

Rule el Ahmed: Sağlık kuruluşundan 15 bin lira alıyordum eşimde ortalama 20-25 bin lira kazanıyordu, o günlerdeki yaşam koşullarına göre gayet iyiydi durumumuz. İç savaş başlayınca bölgemiz bombalandı, sağlık ocağı da gitti, eşimde işsiz kaldı zira ulaşım yolları kapanmıştı.

ORSAM: O dönem yaşadıklarınızdan bahsedebilir misiniz?

Rule el Ahmed: Önce tanklar toplar vurdu bölgemizi, sonra da uçaklar, beklide Suriye'de en fazla bombalanan, yıkılan yer Nerab bölgesidir, zira askeri birliğe yakın olup, burada insanların bulunması Nizam Ordusunu rahatsız ettiğinden, insanları göçe zorluyorlardı ve insanlar ölmek için göç ettiler. Belde tam bir harabeye döndü.

ORSAM: Eşiniz ve siz Reyhanlı'da iş buldunuz mi?

Rule el Ahmed: Eşim burada da şoförlük yapıyor, Reyhanlı-Ş.Urfa arasında çadırkentlere Suriyeli yolcular götürüyor, Suriyeliler burada birbirlerini ziyaret ediyor aynı zamanda ticaret yapıyor. Sürekli birbirleriyle irtibatları vardır, bu nedenle yolcu taşımacılığı her zaman vardır.

Ben bazen temizlik işleri buluyorum. Yardım kuruluşlarına kayıt yaptırarak, oradan da bazen yardımlar geliyor.

ORSAM: Çocuklarınıza kim bakıyor?

Rule el Ahmed: Özürlü çocuk bakmak ve yetiştirmek çok zor ancak hiçbir zararları yok, evde bıraktığım yerde kalırlar, çevreyi de rahatsız etmezler kırıp dökmezler. Zor şartlar altında olan kadınlardan birisiyim. Ama Suriye'de ölüm var, burada ise huzur. Bu nedenle iç savaş bitinceye kadar da dönmeyeceğiz.

** Bu söyleşi, 26 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Rukniyye el İbrahim ile Söyleşi

Esad Rejimi Rukniyye el İbrahim'in eşi ve oğlunu tutuklamış, 6 aydır haber alamıyorum.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Rukniyye el İbrahim: Adım Rukniyye El İbrahim. Suriye'nin El Gab Bölgesi Hama kentinden geliyorum. 57 yaşında, 5 çocuk annesiyim. Eşim Mahmut, oğlum İbrahim ve kızım

Zehra ile birlikte Hama'dan Reyhanlı'ya göç ettik. İç savaş öncesi Hama bölgesinde bahçemiz vardı, iyi bir gelirimiz bulunuyordu ve huzurlu bir aile idik. İç savaşla birlikte herşeyimiz değişti, yaşamımız Hama semaları gibi karardı. Bahçe, bağ, ev sırasıyla bombardımanda gitti can güvenliğimiz kalmadı.

ORSAM: Halep'ten ayrılma nedenleriniz nelerdir?

Rukniyye el İbrahim: Aniden gelen bombardıman nedeniyle Hama'da birçok tüccardan alacağımızı, bankadaki paramızı alamadan Türkiye'ye geldik. Pasaportlarımız mevcuttur. Reyhanlı'ya geldikten iki ay sonra, eşim ve oğlum Hama'ya tekrar dönüp alacakları tahsil etmek amacıyla gittiler.

Eşim 62 yaşında, oğlum 33 yaşında bugüne kadar hiçbir örgütle irtibatları, sabıkaları bulunmuyordu. Biz kendi halimizde insanlardık. Ancak yolda yapılan aramalarda Nizam ordusu eşimin ve oğlumun Türkiye'ye girip çıktıklarını görünce onları tutuklayıp içeri atmışlar. Tek suçları Türkiye'ye pasaportla giriş çıkış yapmaları. Suriye'de Nizam ordusu yani mevcut Esad Rejimi, iç savaştan sonra Türkiye'ye giriş çıkış yapmışsa onu devlet düşmanı, asi bir kimse olarak görmeye başladı. Yaklaşık 6 aydır eşimden ve oğlumdan haber alamıyorum. Cezaevinden çıkacaklarına ve tekrar bir arada olacağımıza da inanmıyorum. Çünkü bu tip suçlardan içeri atılanlar cezaevlerinde işkenceden ölmüşlerdir.

ORSAM: Burada geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?

Rukniyye el İbrahim: Hiçbir gelirim yok. Burada kızım ile birlikte zaman zaman iş buluyoruz. Ev temizliği ya da tarım işi olunca bizleri çağırıyorlar oluyor, çalışmaya gidiyoruz. Yoksulluk çekiyoruz. Korku ve endişe içinde yaşıyoruz. Kadın başına kendimizi güvende hissetmiyoruz.

**Bu söyleşi, 26 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Subhiyye Avvad ile Söyleşi

Türkiye'ye gelmenin bir mucize olduğunu söyleyen Subhiyye Avvad bir kafeteryada temizlik işi yapıyor.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Subhiyye Avvad: Suriye Halep'ten geldim. Eşimin adı Şaban Diyap Abu Maher, 3 çocuğum var. Havadan uçakların, karadan tank ve topların arasından Türkiye'ye gelmek bir mucize oldu.

ORSAM: Türkiye'ye nasıl geldiniz?

Subhiyye Avvad: Vasıtası olmayan insanların çoğu, çıkmak istemediklerinden değil çıkma imkânı olmadığından Halep'te ya da diğer bölgelerde kaldılar. Yani mahsur kalıyor insanlar. Vasıtası olanlarda barikat ve engellerle karşılaşıyorlar. Fakir için çıkış, tıpkı bir esir kampından ya da cezaevinden kaçmak gibi bir şey. Aylarca bu hayatı işkenceyi, korkuyu, açlığı çektik.

Bizler yılların birikimi evlerimizi eşyalarımızı terk etmeye kıyamıyoruz. Hüznleniyoruz ama bizleri bombalayanlar bizlere acımıyor. Suriye'de insanla hayvan eşit bir hal aldı. Hatta bazı hayvanlar eti yendiği için bizlerden daha kıymetli oldular. Bizler, bu ortamdan göç ettik.

ORSAM: Burada geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?

Subhiyye Avvad: Reyhanlı Yenişehir gölü çevresinde bulunan bir kafeteryada temizlik işi yapıyorum. Temizlik işi bitince cafe önünde bir karton üzerinde tezgâh açıp sigara ve paket çay satıyorum. Cafe'den 15 lira, seyyar satıcılıktan da 10 lira kazanıyorum. Eşimde Suriyelilere ait oryant isimli hastanede hizmetli olarak çalışıyor. Aylığı 450 lira.

**Bu söyleşi, 26 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Sümeyya Haydar ile Söyleşi

Sümeyya Haydar "Reyhanlı'da hayırsever insan çok, insani yardımlar devam ediyor. Yüzlerce aile bu şekilde hayatta kalıyor" diyor.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Sümeyya Haydar: Suriye İdlip'den geldim 32 yaşındayım 2 çocuğum var. Bir yıl önce eşimi kaybettim, Reyhanlı'da ağabeyimin evinde kalıyorum. İç savaş çıkınca eşim birilerinin savaşması gerekir diyerek beni ve çocuklarımı bırakıp gitti. Köyümüz ve çevre köyler bombalandı. Herkesin düzeni bozuldu. Neyimiz varsa bombalandı, yağmalandı. 3 ay sonra eşimin cenazesini getirdiler.

ORSAM: Suriye'den göç etme nedeniniz nedir? Burada neler yapıyorsunuz, geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?

Sümeyya Haydar: Ağabeyimde evsiz ve işsiz kalınca mecburen göç ettik. 7. Ayımızı dol-

durduk Reyhanlı'da. Sabah erkenden evden çıkıp iş arıyorum. Ne iş bulursam yapıyorum. Ev temizliği, binalarda merdiven temizliği, bahçe temizliği ve tarım işleri ne iş olursa yapıyorum. İşsiz kaldığım günler caddelerde boş boş dolaşıyorum. Yardım kuruluşlarından yardım topluyorum. Bazen de dileniyorum. Çünkü ağabeyimin de maddi durumu iyi değil. Onunda benimde çocuklarımız var. Birlikte yaşadığımıza göre eve katkıda bulunmam gerekiyor. Evin elektrik, su, gaz gibi zaruri ihtiyaçları var.

Reyhanlıya ilk geldiğimizde hiç eşyamız yoktu. Şimdi TV, buzdolabı, çamaşır makinemiz var. Hepsini 2. El satışı yapan yerlerden aldık. Hayırsever biride pervane ve tüp gaz ocağı verdi. Kimileride battaniye, minder falan verdi. Bir eve benzedi oturduğumuz yer. Bir naylon hasırdan ve eski bir kilimden başladı ev düzenimiz. Bugün halı, somya, araç ve gereçlerimiz var. Reyhanlı'da hayırsever insan çok, insani yardımlar devam ediyor. Yüzlerce aile bu şekilde hayatta kalıyor Reyhanlı'da.

**Bu söyleşi, 26 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Visal el Murad ile söyleşi

Visal el Murad tanıştığı tır şoförü bir Türk vatandaşla evlenmeye karar vermiş.

ORSAM: Kendinizden bahseder misiniz?

Visal el Murad: Suriye merkeze bağlı Hay el Murab bölgesinde yaşıyorum 36 yaşındayım eşim şehit oldu ve 2 çocuğum var. Çocuklarımı evlendirdim ve Reyhanlı'da Yenişehir bölgesinde tek başıma yaşıyorum.

ORSAM: Suriye’de yaşadığınız yerden ve çocuklarınızdan bahseder misiniz?

Visal el Murad: İdlib’in Hay el Murab bölgesi kırsal kesimdir, bağ bahçe bölgesidir, bölgemizde iç savaşın şiddeti katliamı yıkıp dökmeler iki yıla yakındır devam ediyor. Çocuklarım vefasız çıktı herkes kendi eşini çocuğunu aldı ve Suriye’yi terk etti, beni yalnız başıma bıraktılar. Bende bölgemiz insanların bir aile ile birlikte huduttan kaçak yolla Türkiye’ye geldim. Savaşın en şiddetli olduğu, evlerin havadan ve karadan bombalandığı bir dönemde evimi terk ettim. Ne bir kimliğim ne de bir kayıt belgem var elimde.

ORSAM: Reyhanlı’da hayatınızı nasıl devam ettiriyorsunuz?

Visal el Murad: Reyhanlı Yenişehir bölgesinde bir lokanta da bulaşıkçı olarak çalışıyorum, bir Türk vatandaşı ile tanıştım, bana evlenme teklifinde bulundu, ben de kimliğimin dahi olmadığını resmi nikah yapma imkanında bulunmadığımı söyledim. İmam nikahı ile evliliği teklif etti.

Uzun süre düşündüm yalnızlık, yoksulluk ve geriye dönme imkanı kalmadığından, lokantanın bir köşesinde kalmaktansa evimin bir köşesinde kalmayı, sıcak bir yuvam olmasını arzu ettim. Evlilik teklifini kabul ettim.

ORSAM: Evleneceğiniz kişiden bahseder misiniz?

Visal el Murad: Tanıştığım kişi Kırıkkale’ye bağlı bir ilçeden ben Türkçe bilmiyorum oda Arapça bilmiyor. Tır şoförüdür, Cilvegözü’nde aracı uzun süre kalmış, Reyhanlı halkıyla da bir dostluğu olmuş, bizi böyle tanıştırmışlardı. Oda eşini kaybetmiş dul. İki dul birlikte imam nikahı ile yaşamayı kabul ettik. Türkçe-Arapça el kitabı var elimizde kelime öğrenmeye çalışıyoruz. Bir hafta sonra da Kırıkkale’ye

gidiyorum. İleride iç savaş sona ererse, ülkeye dönüp kimliğimi pasaportumu alırsam gelir resmi nikah yaparım. Artık Suriye benim için bitmiştir.

**Bu söyleşi, 26 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye Hatay’ın Reyhanlı ilçesine gelen Yümna Şahut ile söyleşi

Hem eşi hem kendisi öğretmen olan Yümna Şahut, her aileden ancak bir kişi işe alındığından yalnız kendisi öğretmenlik işi bulabilmiş.

ORSAM: Kendinizde bahseder misiniz?

Yümna Şahut: Suriye İdlib iline bağlı Tel Minne bölgesinde yaşıyorum, eşim Mahmut Selim ile birlikte öğretmeniz ve çocuğumuz var.

ORSAM: İç savaştan önce Suriye’de ne yapıyordunuz?

Yümna Şahut: İç savaştan önce karı-koca öğretmenlik yapıyorduk, mutlu huzurlu bir yaşantımız vardı, aynı okulda bulunuyorduk, ikimizde sınıf öğretmenliği yapıyorduk. Eşimin aile çevresi eskiden beri rejime karşı olarak bilinen bir aile, ayaklanmalar, olaylar başlayınca akrabalarından birçok insanı cezaevine koydular, çalışanların yani devletten maaş alanların, maaşları kesildi, açıkça bir sindirme hareketi ile karşı karşıya kaldık.

ORSAM: Yaşadıklarınızdan biraz bahseder misiniz?

Yümna Şahut: Evler, okullar bombalandı eğitim adına bir şey kalmadı. Başka bölgelere gidip mesleğimizi icra etme talebimiz oldu

ancak Şahut soy ismini taşıyan kimseye iş verilmiyordu çünkü güvenilmiyordu. Göçten başka çaremiz kalmamıştı, Hudut bölgesinde bir müddet bekledikten sonra kaçak yolla Türkiye'ye geldik zira bize pasaport verilmesi mümkün değildi, zaten pasaport verilecek resmi işlem yapacak düzen kalmamıştı.

Suriye'den göç edip Reyhanlı'da bir araya gelen öğretmenlerin bir kısmı iş buldu Reyhanlı'daki Suriye okullarında ben de iş buldum ancak eşime kısmet olmadı. Talep çoktu her aileden ancak bir kişi işe alınıyordu.

ORSAM: Reyhanlı'da ne iş yapıyorsunuz?

Yümna Şahut: Eşim seyyar satıcılık yapıyor, ev kiramızı çıkarıyor ben de maaşımla evin mutfağını idare etmeye çalışıyorum. Bu zor şartlar altında iş bulmak, çalışmak güzel. Etrafımızda o kadar çok işsiz ve muhtaç Suriyeli varken, bizlerin çalışması Allah'ın bir lütfüdür.

**Bu söyleşi, 26 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Covhara el Hattat ile Söyleşi

Çocuklarıyla birlikte yaşayan Covhara el Hattat, "Suriye'de İnsanlar aç ve sefil bir halde. Semtler askeri birliklerce, işgalci ve muhaliflerce bölünmüş bir durumda" diyor.

ORSAM: Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Covhara el Hattat: 45 yaşındayım. Eşimi yeni kaybettim. 3 çocuğumla birlikte yaşıyorum. Oğlum İsa, kızlarım Emel ve Feyruza ile birlikteyiz.

ORSAM: Buraya göç etmeden önce Suriye’de neler yaşadınız?

Covhara el Hattat: Bir hafta önce Halep’ten geldik. Bombardıman nedeniyle orada yaşamak imkansız oldu. İnsanlar aç ve sefil bir halde. Semtler askeri birliklerce, işgalci ve muhaliflerce bölünmüş bir durumda. Her köşenin bir sahibi var ve barikatlarla çevrili. Soygun, darp, ölümler, kadınlara istismar her şey başladı. Ama en önemlisi de işsizlik ve hiçbir gıdanın girdisinin olmayışı nedeniyle açlık, yetersiz beslenme herkesi olumsuz etkiliyor. Su, ekmek bile bazen insanlara lüks geliyor, çünkü sular kirli ekmek pişirimi ise neredeyse imkansız bir halde. Çoğu insan evinden ekmek almaya giderken, ölümü de göze alarak çıkıyor, ya açlıktan ölecek ya da elinde birkaç ekmekle. İnsanlar orada sıcak bir yemeğe hasretler, ya bir çaya batırma imkanı oluyor ekmekleri ya da suda ıslatıp yemektedir.

ORSAM: Suriye’de ki mevcut yaşam koşulları ne durumda? Suriye’den göç etmeyenler şu an nasıl bir hayat sürüyor?

Covhara el Hattat: Birkaç bölgede hala Pazar kurulduğu haberini alıyoruz, ancak o bölgelere gitmek zaten imkansız. Gittiğinizi bir düşünün siz bir kilo domatesi veya herhangi bir sebzeyi mevcut bütçenizin yarısını verip alır mısınız? Süt, yoğurt, yeşillik bizlerden uzak oldu. Et, tavuk zaten lüks gücümüzün çok üstünde. Orada karanlıktasınız, etrafınızda bombalar patlıyor, sürekli saklanmak zorundasınız. Böyle bir yerde yaşanır mı? Bu ortamda bir de çocuklarınızı düşünün.

**Bu söyleşi, 27 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye Gelerek Hatay’ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Deal Hamza ile Söyleşi

Deal Hamza “Suriye’de halkın en büyük hayali kaçmak veya rejimin değişmesidir” diyor.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Deal Hamza: Suriye İdlib’ten geldim. 2 çocuğum var. Eşimin adı Talip Abu Abdo, inşaatlarda çalışıyor. Zor şartlar altında İdlib’ten çıkabildik. Kenar mahalleler, köyler, mezralar bombalanıyor. Şehir merkezi hala nizam ordusunun elinde ve merkeze herkes giremez. Olaylara karışanların isimleri ellerine geçtiği anda içeri atıyorlar. Direnen olduğu zaman anında vuruyorlar. Nizam ordusunda her kesimden (Şii-Alevi-Sünni) insan var. Bunlar ücretli insanlardır. Ne kadar kelle giderse o kadar ikramiye alırlar. Ceset üzerinden kazanç elde eden insanlar var. Bazı insanların başlarını gövdelerinden ayırıp şehir merkezinde gezdirenler var. Kendilerince büyük bir iş başarmış oluyorlar. Ahlak ve karakter yapılarına göre de cesaret simgesi oluyor. İnsan kafasını şehirde gezdirmekle amaçları halkı sindirmek, korkutmak ve susturmaktır. Zaten zavallı halk sinmiş ve korkmuş durumda. Suriye’de halkın en büyük hayali kaçmak veya rejimin değişmesidir.

ORSAM: Burada geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?

Deal Hamza: Ben okumuş bir kadını, eşimle öyle ama orada hiçbir görev alamadık. Çevremiz yok, torpilimiz yok. Maddiyatta zayıf olunca kim bizlere görev verecek. Türkiye’de benimde hayallerim olmaya başladı. Öncelikle önemli olan huzurlu bir ortam sonra da çocuklarımızın beslenmesidir. Bizim kazancımıza göre hayat şartları çok ağır ve pahalı, Suriye’de ki eski yaşantımızı aramaya başladık.

**Bu söyleşi, 27 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Emne el Huseyni ile söyleşi

Emne el Huseyni Kadın ve erkeklerin ayrı olduğu bir inşaatta 20 aile ile birlikte kalıyor.

ORSAM: Kendinizi tanıtır mısınız?

Emne el Huseyni: Suriye Ser el Zor Hamidiye bölgesindenim. 45 yaşındayım ve 6 çocuk annesiyim.

ORSAM: Reyhanlı'da nerede ve nasıl koşullar altında yaşıyorsunuz?

Emne el Huseyni: Reyhanlı'da bir inşaatın bodrum katında kadınlar, zemin katında erkeklerin bulunduğu bir yerde, hem de şehrin en işlek caddesi üzerinde bir mekan burası. 20 aile kalıyor. Her ailede en azından 5-6 çocuk var. Çocukların oyun alanı; bodrum katı ile zemin kat arasındaki merdiven ve inşaatın boş bir alanı. Kadınların olduğu bodrum katında tuvalet, banyo, lavabo var ama erkeklerin bulunduğu zemin katta çeşme yok, su da yok ve hatta tuvalet, banyo dahi yok.

Eşler birlikte olmuyorlar kadınların bulunduğu bodrum katına erkeklerin inmesi, eşini dahi çağırmaya gitmesi yasak. Kadınlar eşlerinden bir istekleri olunca yukarıya çocuklarını gönderiyorlar. Eşler çevre camilere gidip ihtiyaç gideriyorlar ve eğer bir tanıdıkları varsa banyo yapabiliyorlar.

20 aile ortalama 100- 120 kişi bodrum katında hasır ve battaniyeler üzerinde yatıyoruz. Nefes alacak yer kalmıyor bir arada olunca, çoluk çocuk gürültüsü, pis kokular, ağlamalar sinirlerimizi bozuyor. Ama ne olursa olsun bomba sesinden daha rahat daha güvenli bütün bu gürültüler.

ORSAM: Reyhanlı'ya göç etmeden önce neler yaşadınız?

Emne el Huseyni: Köyümüz bombalandı, fıçı bombalar yakıcı yıkıcı bombalar atıldı bizlere. Evlerimiz yok oldu. Her şeyimizi bırakıp kaçtık.

ORSAM: Geçinizi nasıl sağlıyorsunuz?

Emne el Huseyni: Bazen karnımız doyuyor bazen de aç yatıyoruz. Her gün bu kadar insana yardım getirecek, karınlarını doyuracak bir hayırsever çıkmıyor. Erkekler işsiz, gidiyorlar bazen sabahtan akşama kadar, kimi çalışmış kimi de boşuna gezinip durmuş. Böyle bir yaşam içindeyiz.

**Bu söyleşi, 27 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Almanya'da yaşayan Hana Sühem el Baskalı ile söyleşi

Hana Sühem el Baskalı akrabalarını ziyaret etmek için Almanya'dan Reyhanlı'ya gelmiş.

ORSAM: Kendinizden kısaca bahseder misiniz?

Hana Sühem el Baskalı: Eşim Akram Daar ile birlikte yıllardan beri Almanya'da yaşıyoruz ve iki çocuk annesiyim. Aile çevremizi ziyaret etmeye geldik eşimle beraber. Kimin nereye göç ettiğini öğrendik. En fazla göç Türkiye'ye olmuş. Hatay'a ve Gaziantep'e gelmiş çoğu yakınlarımız. Bu vesileyle Reyhanlı'dayız. Suriye'de iç savaş başlayınca, hem Almanya'da hem de Avrupa'nın birçok ülkesinde bulunan Müslümanlara ait dernek, vakıf ve hayır kurumları olarak ne varsa, aramızda bir bütçe oluşturduk.

ORSAM: Bu bütçe ile detaylı olarak ne yapıldı?

Hana Sühem el Baskalı: Bu topladığımız bütçeyi birisinin vasıtası ile Suriye'ye nakit para olarak gönderdik. Para toplama ve gönderme işi muntazam olarak 18 ay devam etti. Ortalama her ay en azından 50 bin Euro Muhafız gruplara gönderiliyordu. Ailelere yemek- içme, barınma ve maddi olarak katkıda bulunuyorduk.

ORSAM: Kendiniz Suriye'ye gittiniz. Nasıl izlenimler edindiniz?

Hana Sühem el Baskalı: Almanya'dan izinli olarak karayoluyla Türkiye'ye, oradan da Suriye'ye gittim eşimle. Gerçek Suriye'yi kendi gözümle gördüm, TV'de izlediğim Suriye ile çok büyük fark var aralarında. Halep'e gidebilmek için tozlu topraklı köy yollarında gitmek zorunda kaldık. Yollarda yanan köyler, arabalar ve araziler gördük. Halep bir enkaz haline gelmiş. Her taraf yıkılmış vaziyette. Üstelik askeri araçlarda yanmış ve terk edilmiş vaziyette idi. Halep tanınmaz halde idi. İnsanlar aç ve sefil, ekonomi bitmiş, her şey ateş

pahası. Mesela eskiden 15-20 bin Suriye lirası ile rahat geçinebilen bir aileye, şimdilerde ise 100 bin Suriye lirası bile yetmez. Çoğu insan muhtaç duruma düşmüş. Çok sayıda hasta ve sakat var ve onlarca şehit vermişler. İnsanların simaları bile değişmiş. Kendi yakınlarını ve Suriye halkını acı ve gözyaşı içinde yaşayan ve umutlarını kaybetmiş insanlar olarak gördüm.

**Bu söyleşi, 27 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen İlmiyye Edhem ile Söyleşi

İlmiyye Edhem: Kadın giysileri diken bir atölyede terzilik yapıyor.

ORSAM: Kendinizden bahseder misiniz?

İlmiyye Edhem: Suriye'nin Halep şehrinden Reyhanlı'ya 5 ay önce göç etmek zorunda kaldık. 35 yaşındayım ve 2 çocuk annesiyim. Eşim Selemi el Beşir inşaatlarda işçi olarak çalışıyor bense bayan dikiş atölyesinde çalışıyorum.

ORSAM: Hatay-Reyhanlı halkı ile aranız nasıl? Sizi nasıl karşıladılar?

İlmiyye Edhem: İlk başta bizi sevgi ve saygıyla karşıladı Reyhanlı halkı. 11 Mayıs'ta yaşanan büyük patlamadan sonra neredeyse bizleri kovma noktasına geldiler. Hakaret gördük, şüphe altında kaldık ancak bir müddet sonra, buna üzerlerindeki şoku atlattıktan sonra da diyebiliriz durum tekrar eskiye döndü. Kimi komşum var, her pazar günü geldiğinde birlikte ailecek kahvaltı yapıyoruz. Bir pazar onlarda bir pazar biz de... Öylesine bir yaklaşım ve sıcak bir dostluk oluştu aramızda.

ORSAM: Suriye'den buraya göç ettikten sonra geçiminizi nasıl sağlamaya başladınız?

İlmiyye Edhem: Burada kadın giysileri diken bir atölyede çalışıyorum. Genellikle de Suriyeli kadınlara yönelik entari ve gece kıyafetleri ya da çocuk pijamaları dikiyorum. Benim paramı parça başına veriyorlar. Günlük kazancım ortalama 20-25 lira oluyor. Eşim de çalışmaya gittiğinde ona 20 lira yevmiye veriyorlar. Bazen iş olmuyor bazense yorgunluktan işe gidemiyor. Çocuklarımız da okula gidiyorlar. Eğitimleri bir süre aksasa da yaz mevsiminde okullarında hızlandırılmış eğitim veriliyor. Böylece okula gidemediği günleri telafi ediyorlar.

ORSAM: Suriye'deki yaşantınız nasıldı?

İlmiyye Edhem: Halep'te kirada oturuyorduk. Kendimize ait evimiz ve arabamız yoktu. Ancak o günlerde gelirimiz Suriye şartlarına göre geçinmemize yetiyordu. Şimdiyse oralarda her şey pahalı oldu, Suriye Lirası'nın değeri düştü şu an yani eski kazancımız orada bile yetmez artık.

ORSAM: İç savaş ekonomiyi nasıl etkiledi ve bunun halka yansımaları ne şekilde oldu?

İlmiyye Edhem: Suriye’de eskiden 15 bin lira aylık kazancı olan bir aile borçlanmadan rahat yaşayabilirdi. Şimdiyse durum değişti. Bugünkü fiyatlara göre aylık 50 bin lira gerekiyor. Halep’in dış mahallelerinde 3 bin lira olan ev kirası şimdi 7 bin lira olmuş. Sebze ve meyve fiyatları inanılmaz bir şekilde artış göstermiş ve tahmini %300 zamlanmış. Elektrik ve su bazen geliyor bazense gelmiyor. İnsanlar karanlıkta ve susuz kalıyor. Tüpgaz da karaborsada...

ORSAM: Tüp gaz neden karaborsaya düştü?

İlmiyye Edhem: Halep’deki Tüpgaz rafinerisi ve Gaz Depolama Merkezi Ceyş el Hur’un olduğu bölgede kalmış, oradan köylere ve **İdlib bölgesine gidiyor. Halep’in doğu ve kuzey kesimine fazla gitmiyor. Bu nedenle Tüpgaz karaborsaya düşmüş.**

ORSAM: Şu an Halep’teki durum nasıl, yakınlarınızdan haber alıyor musunuz?

İlmiyye Edhem: Aldığım haberlere göre şehiriçi ulaşım tamamen durmuş ve çocuklar okullarına gidemiyor. Sağlık hizmeti yok. Her gün onlarca bomba yağıyor mahallelerin üzerine. Tahmin edersiniz ki can güvenliği de yok. Böyle bir ortamda Halep’te kalınmaz.

ORSAM: Reyhanlı’da nasıl yaşıyorsunuz? Geçim sıkıntısı yaşıyor musunuz?

İlmiyye Edhem: Her hafta sonu semt pazarına gidiyorum ve burada sebze ve meyveye 30 lira harcıyorum. Bizim paramızla bu 2.300 lira yapar, biz bu parayla bir ay boyunca sebze-meyve yedik Halep’te... Reyhanlı’da Suriye ekmeği satan yerler var. Bir bağ ekmek 2,5

lira, bizim paramızla 200 lira. Biz bu parayla bir aydan fazla idare ederdik. Bir bağ ekmek yani poşette sekiz ekmek 25 kuruştur. İki liraya 64 ekmek yapar bu. Reyhanlı’daysa 64 ekmek 32 lira ediyor, eski paramızla 500 lira. Ekmeği bu yüzden çok pahalı buluyoruz. Tam bir aydır et yemiyoruz. Şu anda iç savaş yaşayan Suriye’de etin kilosu 800 lira yani 10 TL, siz de ise 24 TL. Sadece bir hafta sonu Reyhanlı-Yenişehir Gölü’ne gittik ve bize 25 liraya mal oldu. Yani 2 bin Suriye Lirası’na. Bir yeşil alan ve göl görmek için bu parayı harcadık. Biz 2 bin Lira ile Halep’ten Lazkiye’ye gidip geri dönerdik.

**Bu söyleşi, 27 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye Hatay’ın Reyhanlı ilçesine gelen İlmiyye el Seraceddin ile söyleşi

İlmiyye el Seraceddin “Varlıklı sayılacak bir aileydik. Mutlu ve huzurluyduk. Ama neyimiz varsa orada kaldı. Bizi bu hale düşürenlere lanet olsun” diyor.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

İlmiyye el Seraceddin: Suriye Hama İli, El Habit bölgesindenim. 62 yaşındayım ve dulum. Oğlum ile birlikte yaşıyorum. Bölgemiz her gün bombalanan arkasından ise silahlı grupların işgaline uğrayan bir yer. İki kızım ise evliler ve Mısır’da yaşıyorlar. Eşim vefat etti. Hama şehrinde bağ-bahçemiz vardı. Varlıklı sayılacak bir aileydik. Mutlu ve huzurluyduk. Ama neyimiz varsa orada kaldı. Bizi bu hale düşürenlere lanet olsun.

ORSAM: Nasıl geçiniyorsunuz gelir kaynaklarınız neler?

İlmiyye el Seraceddin: Oğlum burada çalışıyor. Sabah 09.00'dan akşam 22.00'a kadar çalışıyor ancak günde 20 TL yevmiye alıyor. Evimiz küçük ve eşyamız yetersiz. 3 torunum var. Bazen onlara süt alamıyoruz bazen yarı aç şekilde yatıyorlar. Tam bir yoksulluk içindeyiz. Suriye'de iken buzdolabı ve dondurucumuz vardı. Yaz-kış sebze meyve, et, tavuk bulunurdu dolaplarımızda. Bir aydan uzun zamandır et yemedik. Çocuklar çikolatayı ancak komşu çocukların elinde görüyorlar. Oyuncakları yok. Bezlerden yaptığım topla oynuyorlar. Ama yine de şükür halimize. Çünkü Suriye'de kalsaydık ölecektik. Bombalar öldürmezse, eve giren insanlar ya tecavüz edecek ya da keşeceklerdi bizi. Korku, endişe ve güvensizliğin yanında aç kalacaktık. Burada en azından aç bile olsak güvendeyiz. Sağ olsunlar bazı komşularımız zaman zaman bize yemek getiriyorlar. Semt pazarlarından da akşamüstü gelinimle birlikte satılmayan sebzeleri toplamaya gidiyoruz. Bazen bedava veriyorlar bazense çok düşük fiyatlarla satıyorlar.

**Bu söyleşi, 27 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Rakiye Abdo el Ahmar ile Söyleşi

Rakiye Abdo el Ahmar geçimini sağlamak için mahalle mahalle dolaşıp makyaj malzemesi, şampuan ve sabun satıyor.

ORSAM: Kendinizden bahseder misiniz?

Rakiye Abdo el Ahmar: Suriye'nin Halep şehrinden Reyhanlı'ya geldik. 32 yaşındayım burada eşim Naci el Attar, annem ve 2 çocuğum ile yaşıyorum. Yaklaşık 7 aydır buradayız. İlk geldiğimizde oturduğumuz mahalle-

nin sokağını bilmiyorduk şimdiyse hem ben hem de eşim Reyhanlı'nın her sokak ve cadmesine hakimiz.

ORSAM: Türkiye'ye gelmeden önce nasıl bir yaşantıya sahiptiniz?

Rakiye Abdo el Ahmar: Halep'te sanat okulundan mezun oldum ve eşim züccaciye işleriyle uğraşırdı. İç savaş nedeniyle her şeyimizi yaşadığımız topraklarda bırakıp buraya göç etmek zorunda kaldık.

ORSAM: Burada geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?

Rakiye Abdo el Ahmar: Şu an geçimimizi sağlamak için elimde çantam mahalle mahalle dolaşıp makyaj malzemesi, şampuan ve sabun satıyorum. Eşim de el arabasında sebze, meyve, çay ve sigara satışı yapıyor. Çocuklarımız da babaannelerinin yanında kalıyor. Eşim malzemelerini sebze haline yakın yerlerden alıyor. Çay, sigara ve makyaj malzemeleri ise bize Suriye'den geliyor. Suriye parasının değeri düştüğünden sattığımız mallar Reyhanlı'daki Türklere ucuz geliyor ve çok sipariş alıyoruz. Şöyle örnek vereyim, normal bir makyaj takımı 25-30 liraya satılır, ben ise 7 ya da 10 lira arasında satıyorum. Evimizin kirası 400 lira, elektrik, su ve diğer giderler 150 lirayı buluyor. Geçenlerde de taksitle beyaz eşyalar aldık. Onlara da 300 lira ödüyoruz. Buna rağmen her ay yine de harcama yapabileceğimiz kadar gelirimiz var.

ORSAM: Suriye'ye geri dönmeyi düşünüyor musunuz?

Rakiye Abdo el Ahmar: Halep'teki evimiz yerle bir olmuş, mahallemiz de aynı şekilde bombardıman altında kalmış. Burada şunu da belirtiyim havadan bir mahalleye fıçı bomba düştüğünde o mahallenin en azından bir bölümü yok oluyor. İnsanlar enkaz altında kalı-

yorlar. Buradan savaş durumu bitmeden asla geri dönmeyi düşünmüyoruz. Çocuklarımız huzurlu ve can güvenliği içerisinde okullarına gelip gidiyorlar biz de aynı şekilde huzur içerisinde yaşıyoruz. Halep ise şu an kötü günlerini yaşıyor.

**Bu söyleşi, 27 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Rece el Hüseyyen ile Söyleşi

Rece el Hüseyyen'in ailesi, köyleri bombalanınca birçok aile gibi çevredeki mağaralarda, dağlardaki kayalıklar da yaşamaya başlamışlar.

ORSAM: İç savaştan sonra Suriye'de yaşamınızı nerde ve nasıl sürdürmeye başladınız?

Rece el Hüseyyen: Suriye İdlib'e bağlı Bara el Ravva bölgesindenim. Çiftçi bir aileyiz. Eşim Abdulhakim ve 5 çocuğumla birlikte tam bir yıl öncesinden beri el Ravva bölgesinde bir mağarada yaşıyoruz.

ORSAM: Türkiye'ye nasıl geldiniz?

Rece el Hüseyyen: Köyler bombalanınca birçok aile çevredeki mağaralara, dağlardaki kayalıklara ya da sığınacak ne varsa orada yaşamaya başladık. Ancak mağara içine nefesimizi kesecek derecede bizleri zehirleyen bir gaz kokusu gelmeye başladı. Boğulacağız sandık. Çevredeki insanlarda aynı sorundan şikayet etmeye başlayınca sığındığımız yerlerden çıkıp Türkiye sınırına doğru geldik.

Birkaç ev eşyamız vardı onları da getirme imkânı bulamadık. Çocukların gözleri yanıyor, elleri ayakları kaşınıyordu. 5 aile bazen yürüyerek bazen de kamyonetlerde yer bularak 5 günde sınırı geldik. Yiyecek ekmeğimiz, içecek suyumuz yoktu. Açık arazide bir gece kaldık. Sonra birileri bizi sınırdan Türkiye'ye geçirdi.

ORSAM: Türkiye'de hangi şartlar altında yaşıyorsunuz?

Rece El Hüseyyen: 5 aile ve her birimizin 5-6 çocuğu vardı. İlk geldiğimizde bir bahçede kaldık. Ekmeğimizi, suyumuzu verdiler. Sonra eski yapı bir bina bulduk. Ev sahibi hayırna bize verdi kalmamız için. Binada su vardı. Ancak elektrik yoktu. Yine de razıydık. Çünkü en azından burada gazdan zehirlenme, bombalanma, öldürülme korkumuz yoktu. İş bulursak çalışıyoruz, bulamadığımız zamanda yardımlarla idare ediyoruz.

**Bu söyleşi, 27 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Reşide Talal ile söyleşi

Reşide Talal bir işyerinin ambarında soğan ayıklama ve çuvallara yerleştirme işi yapıyor.

ORSAM: Kendinizden biraz bahseder misiniz?

Reşide Talal: Suriye Halep'tenim. Eşim mimar. 4 aydır kayıp. Eşim bir akşamüstü evden ayrıldı ve bir daha dönmedi. Suriye'de tanıdığım tüm insanlara sordum. Ama hiç kimse nerede olduğunu bilmiyordu. Ölmüş olmasından korkuyorum. 3 çocuğumla birlikte önce hudut bölgesine sonra da kaçak yollarla Türkiye'ye geldim. Bir çuval eşya, bir el

çantası ve 1500 Suriye lirası param (22 TL) vardı yanımda. Halep'ten İdlib'e bağlı Atma bölgesine gelinceye kadar çok sayıda köyün ve arazinin dumanlar içinde kaldığına şahit oldum. Türkiye'ye gelince çadırkente gitmek istediğimi söyledim. Her yere müracaat ettim. Ama hiçbir yerde boş yer olmadığını söylediler. Önce Reyhanlı'da bir camiye sığındım. Sonra hayırsever biri bana yardım etti. Kullanılmayan bir dükkânı temizleyip bana verdi. Elektriği, suyu vardı. Tuvaleti bile vardı ama banyosu yoktu. Komşular da yatak, battaniye getirdi. Yiyecek verdiler.

ORSAM: Nasıl geçiniyorsunuz gelir kaynaklarınız neler?

Reşide Talal: Şu anda mahallede bir işyerinin ambarında soğan ayıklama ve çuvallara yerleştirme işi yapıyorum Kilo üzerinden yevmiye alıyorum. Günde ortalama 25-30 TL para kazanıyorum. Atma'da bulunan çadırkentte yaşanmaz. Orada insanlar üst üste, nefes alacak yer yok. Su, gıda, banyo, tuvalet yetersiz. Orada pislikten hasta olur insanlar. Bu nedenle orada kalmadım. Ben Suriye'den çocuklarımla hayatını kurtarmak için kaçtım. Atma'da kalmak çocuklarımla ölüme terk etmek olacaktı.

**Bu söyleşi, 27 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Rihayle el Berho ile Söyleşi

Rihayle el Berho "Mihnet ve eziyet altında kalan gençler yılların birikimi sonucunda Suriye'de iç savaşı başlattı" diyor.

ORSAM: Kendinizden bahseder misiniz?

Rihayle el Berho: Suriye'nin İdlib el Muallimin bölgesinden Reyhanlı'ya geldim. 6 çocuğum var, bunlardan ikisi evli. Çocuklarımdan biri şehit düştü. Abdohalim, Hamza ve Züher ile birlikte yaşıyorum. Suriye'deyken orta halli bir aileydik. Eşim araba galerisi sahibiydi.

ORSAM: Suriye'deyken yaşam koşullarınız ve gündelik hayat nasıldı?

Rihayle el Berho: Suriye'deyken bazı konularda özgürlüğümüz kısıtlı da olsa, sağlığınıza ve sosyal yaşamımıza düşkün insanlardık. Birçok Suriyeli ailede bu şekilde yaşıyordu. Her hafta pikniklere gider çevremizdeki komşularımızla birlikte eğlenirdik. Üç beş aile bir araya gelip koyun keserdik. Bu yıllardır böyleydi. Sıkıntı sadece devlet dairelerinde oluyordu. Ticarete, özel ve aile yaşamına kimse müdahale etmiyordu.

ORSAM: Sizce Suriye'de insanların devlete karşı çıkma nedeni neydi?

Rihayle el Berho: Gençlerimiz ne kadar okursa okusun aldıkları diplomalara ve yaptıkları ihtisaslara göre görev alamıyorlardı. Aynı okuldan mezun ve aynı şartlara sahip insanlar bile eşit görevlere gelemiyorlardı. Bu konuda ikinci sınıf bir vatandaş gibiydik. Gençlerin isyanı ve devlete öfkesi işte tam bu noktada başladı. İtiraz hakkı yoktu, fazla hak arayanlar da kendilerini cezaevlerinde ya da işkencehanelerde buluyordu. Aylarca süren gözaltılar da kalan ve savunma hakkı elinden alınmış pek çok insan var Suriye'de. Bunlar ya para karşılığı serbest kalıyordu ya da başka sebeplerle mesela hatırlı kişiler sayesinde. Mihnet ve eziyet altında kalan gençler yılların birikimi sonucunda Suriye'de iç savaşı başlattı. Şimdi okumuş insanlar Türkiye'de özgürce ama ırgatlık yaparak yaşıyorlar. Bazılarıysa işsiz ve sefil durumda.

**Bu söyleşi, 27 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Selma el Hazeni ile söyleşi

Selma el Hazeni işsiz ve yatağa mahkum annesi ile birlikte Reyhanlı'da yaşıyor.

ORSAM: Kendinizden biraz bahseder misiniz?

Selma el Hazeni: Suriye İdlib'e bağlı Binnec bölgesinde yaşıyorum, 39 yaşındayım 11. sınıfa kadar okudum, mutsuz bir evlilik geçirip boşandım. Sakat, yatağa mahkum annem ile birlikte şu an Reyhanlı'da yaşıyorum. Babam manavdı, kamyonetiyle ile sebze taşır, ufak bir bahçemiz vardı, mevsimlik sebze ekerdi. Yıllar önce kaybettik. Annem de 75 yaşında, hasta.

ORSAM: Evliliğinizden bahseder misiniz?

Selma el Hazeni: Mutsuz bir evlilik geçirdim, ikinci eş olarak beni evlendirmişlerdi, evlenmemin sebebi de yoksulluk idi. Çünkü bir ağabeyim bir yengem vardı ve ben evde onlara hizmet ediyordum. Beni kardeş olarak değil de köle-hizmetçi olarak görüyorlardı, annemin yanında kalma adına çok acılara katlandım ama evlenip de bir yuvam olsun istedim, evlendim ama bir yuva kuramadım. Daha da mutsuz oldum zira kocamdan da birinci eşinden de eziyet görmeye başladım. Çocuğum olmadı ve yedi yıllık bir evlilikten sonra boşandım.

ORSAM: İç savaş sırasında neler yaşadınız? Türkiye'ye nasıl geldiniz?

Selma el Hazeni: Binnec ilçesinde merkez de batı mahallesinde oturuyoruz, mahallemiz bombalandı, evimiz oturulmaz hale geldi. Bütün mahalle halkı göç etti, çok sayıda insan öldü, yüzden fazla yaralı vardı bizlere oradayken. Türkiye'ye kaçak yolla geldim, benim ülkemde iç savaşın başlaması ile kadınların hepsi acı çekti, hakaret gördü, çocuklara

bile acımadılar. Ekmeği bile bulamaz olduk. Kimin kolunda kulağında altını küpesi varsa zorla aldılar, direnen olduğunda da dövülüyor hatta öldürülüyordu. Bizi göçe zorluyorlardı, zaten göçten başka seçenekte yoktu.

ORSAM: Reyhanlı'da hangi şartlar altında yaşıyorsunuz?

Selma el Hazeni: Yakın çevremizden bir aile ile birlikte müşterek bir evde oturuyoruz. Benim bir gelirim yok. Annem de sakat. Reyhanlı'da mevcut ne kadar yardım kuruluşu varsa hepsine kayıt yaptırdım, kısmen yardım gelse de ev kirasına, elektrik su ve beslenmeye yeterli değildir. Sünger ve minderde yatıyoruz, basit ince bir battaniyemiz ve TV var. Evimizde başka bir şey yok.

ORSAM: Eklemek istediğiniz bir şey varmı?

Selma el Hazeni: Ben uzun yıllar Binnec ilçesinde bir çikolata fabrikasında işçilik yaptım. Ancak ciddi bir mesleğim yoktur. Türkiye'de annemin sakatlığı ve dil bilmemem sebebiyle üstelik peçeli olarak dolaştığımdan da bana kimse iş vermez, verse de bütün gün annemden uzak kalamam, böyle bir sıkıntı içindeyim.

**Bu söyleşi, 27 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Şam'a Kaddur Hıslavi ile söyleşi

Eşini bombardıman sırasında yitiren Şam'a Kaddur Hıslavi üç çocuğuyla birlikte yaşıyor.

ORSAM: Sizi tanıyabilir miyiz?

Şam'a **Kaddur Hıslavi**: Suriye Haman Karm elcebel bölgesinde yaşıyorum 45 yaşında 3 çocuk annesiyim ve dulum. Eşim bombardımanda şehit oldu, 51 yaşında oto lastikçisiydi. Bombardıman sırasında iş yerine gelen şarapnel parçalarından isabet aldı kurtulamadı. Oğlum İbrahim öğretmen. Kızlarım Yüstra ve Merve ise öğrenci idi.

ORSAM: Yaşadıklarınızdan bahseder misiniz?

Şam'a **Kaddur Hıslavi**: Çevremizde bombalanınca Karm Elcebel bölgesi yaşanmaz bir hale geldi. Bombardımandan sonra çıkan yangınlar, pis kokular, elektriksizlik, susuzluk, açlık insanları göçe zorladı. Toplu yerleşim yerlerinde insanlar göç ettiği zaman siz tek başınıza kalamıyorsunuz. Zaten yaşanılacak bir ortam kalmadı. En fazla dumandan zehirlenmeler oldu. Gündüz vakti bile gökyüzü karanlık oluyordu.

Hama'yı da Suriye'yi de terk ettik. Kaçak yolla Türkiye'ye geldik, oğlum görevini sürdüremediğinden maaş alamıyor. Kızlarımın da ciddi bir mesleği yok. Bir anne olarak ben çalışıyorum. Oğlumda ara sıra şoförlük yapıyor arabası olanların yanında. Reyhanlı'da Kilis-Antep-Urfa arasında huduttan gelen Suriyelileri ya da çadırkentten şehirlere gelenleri taşıyorlar.

ORSAM: Reyhanlı'da ki yaşantınız nasıldı?

Ev kirasını her zaman muntazam veririz, ancak bu ayın kirasını bir hafta geciktirince ev sahibi gece gelip eşyalarımızı dışarı attı, bizi de dış kapının önünde bıraktı, kapısını kilitleyip gitti. Sokakta sabahladık. Birkaç gün camii avlusunda, yardım severlerin yanında derken ahşap bir ev bulduk. Farelerin cirit attığı bir mekan. Yıllardır içinde oturulmamış pislikten geçilmiyor. 150 lira kira veriyorum. Beslenmemizde yetersiz, ev araç gereçlerimizde yetersiz ama can güvenliğimiz var, sağlığımız yerinde, buna da şükrediyoruz.

**Bu söyleşi, 27 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Vahube Naus el Ahdar ile Söyleşi

Vahube Naus el Ahdar İç savaş sırasında eşini, dayısını ve yeğenini kaybetmiş.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Vahube Naus el Ahdar: Suriye'nin İdlib'e bağlı Cisir el Şuur bölgesinden geliyorum. 45 yaşındayım, 3 çocuk annesiyim.

İç savaş eşimi, dayımı ve yeğenimi benden aldı. İlk olayların olduğu dönemlerde eşimi kaybettim, yeğenimde yaralıydı ve 6 ay önce vefat etti. Üç çocuğumla ortada kaldım. Cisir el Şuur'dan Salkin bölgesine geçtim. Tanıdıklarım vardı orada yaşamaya başladım.

ORSAM: Suriye'den ayrılma nedenleriniz nelerdir?

Vahube Naus el Ahdar: Savaşın ve felaketin içindeki Suriye'de insanlarımız hiçbir ibret almamış. Açlık ve sefalet içinde bile dul kadına kötü gözle bakmaya, yoksulluğundan ve yalnızlığından yararlanmaya çalışıyorlar. Bölge-mizde bu yüzden intihar eden çok kadın oldu. Ya namusunu teslim edecek çocuklarının kar-nı doycak ya da tamamen aç kalacak.

Ben direndim. Türkiye'ye kaçak yola gelen bir aileyle birlikte hududu geçtim. Reyhanlı'da iki aile bir araya geldik, bir ev kiraladık. Aylık 200 lira kira veriyorum. Diğer aile de aynı şekilde 200 lira veriyor.

ORSAM: Burada nasıl geçiniyorsunuz?

Vahube Naus el Ahdar: Yardım kuruluşları şehit ailelerine gerekli yardımları yapıyor. Hastanelerde tedavi de ilaçlar da ücretsiz, bu konuda bir sorunum yok. Suriye'de ev diye bir şeyim yok. Herhangi bir mal mülkte yok. Ak-rabalarım, yakınlarım kendi dertlerine düş-

müşler. Bir kısmı Reyhanlı'da bir kısmı da çadırkentlerde. Müşterek olarak yaşadığım aile ile birlikte bir buzdolabı bir çamaşır makinası aldık. Henüz televizyonumuz yok. Çalışarak 2. el bir TV almayı düşünüyoruz. Her zaman iş olmuyor. Yardım kuruluşları her zaman gıda yardımı yapamıyor. Çocuklarım Suriye okullarına gidiyor. Biri 6. biri 8. diğeri ise 11. Sınıfa gidiyorlar. Kırtasiye ihtiyaçlarını da okul veriyor. Fazla uzak olmadığından servis ücretimde yok.

ORSAM: Çocukların ihtiyaçlarını karşılayabiliyor musunuz?

Vahube Naus el Ahdar: Çocuklarımla birlikte kısıtlı imkanlarla yaşıyorum. Bazı sebze ve meyveleri ayda bir kez alabiliyorum. Tatlı ya da et gibi yiyecekler bizim gibilere lüks oldu. Giyim ise imkansız hale geldi. Yer minderinde oturuyoruz. Masa ve sandalyemiz yok. Çocukların ders odası diye bir oda yok. İki kat elbiseleri var okula her zaman aynı kıyafetlerle gidiyorlar. Birçok Suriyeli böyle. Çok az sayıda ailenin imkanları iyi. Çocukların beslenmesi zayıf, temizliği yetersiz. Sıcak suyumuzu küçük piknik tüpten yararlanarak temin etmeye çalışıyoruz. Eziklik ve yoksulluk içinde bir hayat işte.

**Bu söyleşi, 27 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Lamia el Cabiri ile söyleşi

Lamia el Cabiri, gelini ile birlikte tarlalarda domates, patates toplama işinde çalışmış ancak bu gibi işlere alışkın olmadığından bırakmak zorunda kalmış.

ORSAM: Türkiye'ye nasıl geldiniz?

Lamia el Cabiri: Suriye İdlib'e bağlı Cisir el Şuur'dan geliyoruz. 1 Haziran'da Türkiye'ye eşim Aziz, oğlum Taha ve gelinim Büşra ile birlikte geldik. Hudut bölgesine gelene kadar üzerimizde birkaç hırka vardı. Oradan da Türkiye'ye, Reyhanlı'ya giriş yaptık.

ORSAM: Suriye'deki son durumu anlatır mısınız?

Lamia el Cabiri: Bölgemiz havadan ve karadan bombalanıyor. Savaşın başında yıkılmayan evler yıkıldı, tahrip olmayan iş yerleri bahçeler, bağlar şimdi tahrip ediliyor. Nizam Ordusu güçlendi. İdlib-Lazkiye arasında ne kadar köy, belde, yerleşim yeri varsa yolları kapatılmış, irtibatları kesilmiş vaziyettedir. Nizam Ordusu'na karşı savaşan kardeşlerim, akrabalarım, yakınlarım var. Eli silah tutan gençlerin çoğu savaşıyor. Bu yolların kapanması demek, o bölge halkının açlığa, sefalet ve ölüme terk edilmesi demektir. Kaçabilen kurtuluyor. Ancak kaçma ihtimali olmayanlar ise orada açlık, sefalet, hastalık ve korkudan öleceklerdir.

ORSAM: Reyhanlı'da ne şartlarda kalıyorsunuz?

Lamia el Cabiri: Şu anda Reyhanlı'da topraktan yapılmış bir evde ayda 400 liraya oturmaktayız. Ben ve eşim çalışamayacak durumdayız, oğlum ise amelelik yapıyor. Gelinimle birlikte birkaç günlüğüne tarlalarda domates, patates toplama işinde çalıştık. Ancak bedenimiz bu gibi işlere alışkın değil. Sabah 7.00'dan akşam 16.00'a kadar 15 lira yevmiye verdiler. Ancak 2 gün gidebildik. Üçüncü gün iş olmasına rağmen gidemedik, zira 35 derece sıcaklığın altında bütün günü geçirmek bizi hasta etti. Zaten aylardır açlık-sefalet içinde olan bizler takatsiz kalmış bulunuyoruz.

Evimizde ne klima ne de buzdolabı var. Bazen ekmek parası bile kalmıyor. Bu aylarda

sebze biraz ucuz. Ancak Ramazan ayında bu yoksullukla nasıl oruç tutacağız onun endişesi içindeyiz. 3 torunum var. Onlara ne bir süt alabiliyoruz ne de bir bisküvi. Ekmeği şekerli suya batırıp ekmek iyice ıslandıktan sonra çocuklara mama yerine yediriyoruz. Evde yediğimiz temel gıda maddelerimiz: Bulgur, domates, patates ve kabak. Komşularımızdan her gün bir kova soğuk su alıyoruz. Haberleri takip edebileceğimiz bir televizyon ya da radyo da yok.

**Bu söyleşi, 28 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Mehesin el Gabbuş ile söyleşi

Mehesin el Gabbuş Suriye lirasının değeri kalmadığı ve alım gücü azaldığı için insanların takas yoluyla alışveriş yaptığını söylüyor.

ORSAM: Kendinizi tanıtır Suriye'de iç savaşta önce nasıl bir yaşantınız olduğunu anlatır mısınız?

Mehesin el Gabbuş: İdlib'e bağlı Sahil El Gab kırsal bölgesinden geliyorum. Tarım ve hayvancılıkla uğraşıyorum. Eşimin adı Ahmed, çocuklarımla isimleri Cemil, Hamza, Merve, Nura. Çocuklarımla 9. sınıfa kadar okutabildim. Çünkü imkanlarımız bu kadardı, Suriye'de yoksul ve muhtaç bir aileydik. Türkiye'de de durumumuz aynı yoksulluk içindeyiz şu an. Suriye'de birkaç hayvanımız, tarlamızda ihtiyacımız olan sebzeleri ekerdik ve tarlanın bir köşesinde de birkaç meyve ağacımız vardı. Bütün malımız servetimiz buydu artık hepsi elimizden gitti.

ORSAM: Suriye'de halk ne durumda ve göç ederken yaşadıkları sıkıntılar nelerdir?

Mehesin el Gabbuş: Suriye'de halkın çoğu nakit parasını bitirmiş durumdadır. Zaten olsa da Suriye lirasının değeri kalmadı ve alım gücü azaldı. Birisine bir keçi veriyoruz o da bize bir çuval un veya bir çuval bulgur veriyordu ya da bir kasa sebze veriyorsun karşılığında evin diğer ihtiyaçlarını gideriyorsun. Ayrıca bölgede sağlıklı su da kalmadı. Akarsu birikintilerinden ihtiyaçlarımızı karşılıyorduk. Birkaç yerde mezralarda su kuyuları vardı. Bu kuyular bize hem uzaktı hem de savaş ortamında tehlikeli bir yerde bulunuyorlardı.

Göç ederken yollarda barikatlar vardı. Barikatların kimi iyi niyetli savaşçılar tarafından kimisi ise hırsızlık ve soygun niyetinde olan kişilerce kurulmuş. Bu kötü niyetli insanlar açıkça haraç alarak rehberlik ederiz bahanesiyle bizlerin paralarını altınlarını hiçbir şeyleri yoksa da eşyalarının bir kısmını alarak barikattan geçiriyorlardı. İtiraz hakkımız yoktu. Çünkü hemen vurup tarıyorlardı. Suriye'de fırsatçılar ordusu çoğaldı ve acımasız bir ordu. Bu orduda yerlisi de var yabancı da. Suriye halkı bitirilmeye çalışılıyor.

**Bu söyleşi, 28 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Sara Yusuf Hamden ile Söyleşi

Sara Yusuf Hamden, Osmanlı Dönemi'nde göçebe yaşayan ailelerin birleştirilerek Tartus'a bağlı Banyas ilçesinin Hamidiye bölgesine iskan edilmiş Türklerden.

ORSAM: Kendinizden bahseder misiniz lütfen?

Sara Yusuf Hamden: Suriye'nin Tartus'a bağlı Banyas ilçesinin Hamidiye bölgesindenim.

45 yaşlarında 3 çocuk ve dulum. Banyas'a bağlı Hamidiye Köyü Osmanlı Dönemi'nde, Sultan Ahmet döneminde inşa edilmiş bir köy olduğundan Hamidiye ismini almıştır. Bizler aslında Türk kökenli olup, göçebe yaşayan aileler birleştirilerek bu bölge bizlere iskan edilmiş ve yüzyıllardır burada yaşıyor atalarımız ve son nesil bizler.

ORSAM: Türkçe konuşabiliyor musunuz?

Sara Yusuf Hamden: Tam olarak olmazsa da bazı Türkçe kelimeleri biliyorum, ancak eğitim görmediğimden Türkçe konuşamıyorum tam olarak.

ORSAM: Aile fertlerinizden bombalamalardan sonra hayatta olan kimler var?

Sara Yusuf Hamden: Bir annem var hayatta, iki de kardeşim. Banyas bombalandığında köyümüzde nasibini aldı ve köyün büyük bir kısmı yakıldı yıkıldı, bağ-bahçe ne varsa gitti.

ORSAM: Gelir kaynağınız neler?

Sara Yusuf Hamden: Gelirimiz, geçimimiz kalmadığı gibi çevre yollarla, köylerle de irtibatımız kesildi.

ORSAM: Eşinizden biraz bahseder misiniz?

Sara Yusuf Hamden: Eşim Muhsen Taha genç yaşta hastalandı, maddi imkanlar yetersiz olduğundan tedavi ettirme imkanı olmadı. Suriye'de sosyal güvence diye bir şey yok. Paran varsa tedavi olursun. Devlet hastaneleri yetersiz, ne uzman doktorlar var ne de yeterli cihaz ve ilaç. Ancak pansuman yapar, aşı yapar bu hastaneler. Şam veya Halep'te tedavi olması gerekiyordu, ulaşmamız imkansızdı. 15-20 bin dolar gerekiyordu iyi bir tedavi için, Suriye gibi bir ülkede bu kadar parayı bulmak mümkün değil. Bahçemizi evimizi satsaydık bile ancak 2 bin dolar ederdi, şimdi o da gitti.

ORSAM: Ne zamandır Reyhanlı'dasınız ve neler yapmaktasınız?

Sara Yusuf Hamden: 3 aydır Hatay Reyhanlı'dayım. Daha önce Suriye Salkın bölgesine yerleşmiştik. Annemin akrabalarının yanına

ancak onların da durumu iyi değildi ve hiçbir gelirleri yoktu. Burada yani Reyhanlı'da hem yardım alıyor hem de ara sıra çalışma imkanı buluyorum.

**Bu söyleşi, 28 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Sehem Nadir El Hasan ile söyleşi

Sehem Nadir El Hasan'ın eşi çatışmalarda yaralanmış, şimdi yardım kuruluşlarından ve çevreden yardım isteyerek çocuklarına bakmaya çalışıyor.

ORSAM: Bize kendinizi tanıtır mısınız? Türkiye'ye nasıl geldiniz?

Sehem Nadir El Hasan: Suriye'nin İdlip ilçesi Nerab bölgesinden geldik. 3 çocuğum var. Eşim Abdulkadir her ay düzenli Suriye'ye gidip gelirdi. Son gidişinde yaralandı, orada tedavi ettiler. Fakat ayağı ve omuzu sargılı olduğu için çalışmıyor. Yaklaşık 8 aydır reyhanlıdayız. Bin bir güçlkle Suriye'den çıktık. Sağ salim kurtulduk.

ORSAM: Türkiye'de neler yaşadınız ve nelerle karşılaştınız?

Sehem Nadir El Hasan: Bazı Suriyeliler eşi mi kandırmışlar. Her ay en azından 3-5 gün mücahitlerle birlikte olman lazım, hem sevap kazanırsın hem de bir ismin olur savaşılan muhaliflerin yanında, Reyhanlı'da sana yardımcı olurlar her türlü maddi destek yapılır demişler. Bu vaatler üzerine eşim her ay Suriye'ye gitmeye başladı. Çalışmadığı günlerin telafisini veriyorlardı. Bazı öteberi getiriyordu oradan çay, şeker, pirinç, fasulye gibi.

ORSAM: Eşinizden şimdi nerede, ne yapıyor?

Sehem Nadir El Hasan: Yirmi gün önce gitmişti Suriye'ye şimdi evde yaralı olduğu için yatıyor. Muhtaç kaldık ev kiramız, elektrik su parası bunları ödeyemiyoruz. Eşime vaatlerde bulunanlar şimdi gelmez oldular. Bende yardım kuruluşlarından ve çevreden yardım isteyerek çocuklarıma bakmaya çalışıyorum.

**Bu söyleşi, 28 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Vusul el Sa'adi ile Söyleşi

Vusul el Sa'adi "Herkes kendi canının derdine düştü. Hiç kimse bir başkasının derdine ortak olmuyor. Biz Suriyeliler olarak duyarsızlaştık" diyor.

ORSAM: Kendinizden bahseder misiniz?

Vusul el Sa'adi: Suriye Hama Gab bölgesinden Reyhanlı'ya geldim. 40 yaşındayım ve Reyhanlı'da Suriyeli doktorlar tarafından hizmet veren Göz Hastanesi'nde tedavi görüyorum.

ORSAM: İç savaş boyunca Suriye'de neler yaşadınız?

Vusul el Sa'adi: Eşimi kaybettim. 2 oğlum var ve eşleriyle birlikte Mısır'a gittiler. Kızım Büşra ile yaşıyorum. Suriye'deyken maddi durumumuz iyiydi. Dul maaşı alıyordum. Birikmişimiz de vardı. Ne bir hastalığım ne de gözümde bir problem vardı. İç savaş başlayınca etrafımdaki insanlar vurulup öldükçe ağlamaya başladım. Çocuklarım can güvenlikleri

için beni terk etti. Biraz da vefasızlık yaptılar aslında. Herkes karısını çocuğunu aldı, ama kesinlikle anneyi ve bacıyı düşünmedi. Bombardıman altında kaldık, bir erkeklerimiz yoktu.

ORSAM: Türkiye'ye nasıl geldiniz?

Vusul el Sa'adi: Çevremizden göç edenlerle birlikte Türkiye'ye geldik. Pasaportumuz olmadığı için Mısır'a gidemezdik. Türkiye'de bir aileyle birlikte ortak olarak bir ev kiralandık. Her gün ağlaya ağlaya gözlerim bozuldu. Bana gözlük verdiler. Sürekli olarak gözlerimden tedavi görüyorum.

ORSAM: Türkiye'de nasıl yaşıyorsunuz?

Vusul el Sa'adi: Kızım Suriyeli bir grup ile birlikte tarım işine gidiyor. Ben çalışamıyorum. En azından evimizin kirası çıkıyor, şu an için maddi bir sıkıntım yok. Çocuklarımdansa hiçbir haber alamadım.

ORSAM: İç savaş'ın Suriyelileri nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?

Vusul el Sa'adi: Herkes kendi canının derdine düştü. Hiç kimse bir başkasının derdine ortak olmuyor. Biz Suriyeliler olarak duyarsızlaştık. İnsanlığımızı kaybettik bile diyebilirim. Bu iç savaşın yükü kadınların sırtında hissedildi aslında. Kadınlar hem yoksulluk hem de eş, çocuk ve kardeş hasreti nedeniyle hastalandılar. Bu savaş uzun sürerse bütün Suriyeli kadınlar savaşmadan hastalıktan ya hasta olup sakat kalacaklar ya da vefat edecekler.

**Bu söyleşi, 28 Haziran 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Nasra Abbas ile söyleşi

Nasra Abbas "Fakir ve yoksul Suriyelileri üzen, kendi halkımızdan bazılarının sırtımızdan vurup üzerimizden para kazanmalarıdır" diyor.

ORSAM: Suriye'deki iç gerginlikle iç savaşa dönüşen süreç hayatını nasıl etkiledi?

Nasra Abbas: Suriye'nin Halep şehrindenim, eşim Mahmet el-Beşir, oğlum Matar, gelinim Vechi'yle birlikte yaşıyorduk ancak eşim Suriye'ye gidip gelen ticari bir araçla arkadaşıyla gitti ve bir daha geri gelmedi. Akıbeti hala belli değil, hayatımız da onunla birlikte gitti. Halep'te iken evimiz yıkıldı, iş yerimiz tahrip oldu yaşamımız berbat hale geldi. 8 ay önce Reyhanlıya geldik. İş bulmak bizim için zor, bulduğumuzda çalışıyoruz, dil zorluklarımız var. Geçimimiz kötü.

ORSAM: Ramazan ayında Reyhanlı'da yardım kuruluşları her hangi yardımda bulunuyor mu?

Nasra Abbas: Reyhanlı'da Ramazan ayı ile ilgili olarak bir aylık her akşam yardım kuruluşları yemek dağıtımı yapacak. İsmimizi yazdırdık, Suriyelilere her akşam iki çeşit yemek ve tatlı vereceklerini söylediler. Yemek sıkıntımızı kısmen giderebilsek de, ancak ev kirası, elektrik ve su bizleri çok zorluyor.

ORSAM: Müslüman ve komşu Arap ülkelerinden geçiminizi temin etmek için yardım edenler var mı?

Nasra Abbas: Fakir ve yoksul Suriyelileri üzen kendi halkımızdan bazılarının sırtımızdan vurup üzerimizden para kazanmalarıdır. Avrupa ve Ortadoğu ülkelerinden Suriye halkına milyonlarca dolarlık yardım geliyor ve belirli kişilere teslim ediliyor bu paralar. Bu şahıslar paraların sadece 10% dağıtıyor ve gıda ürünleri olarak insanlara veriyorlar. Ancak karşı tarafa milyonların karşılığında fatu-

ra ibraz ediyorlar. Bazı marketler anlaşmalı çalışıyorlar. Bu yardımlar bize ulaşmıyor.

Türkiye'ye sığınmacı olarak gelen birçok aç sefil insan şimdi son model araba sahibi olmuş, ailesini turistik yerlerde tatillere götürmeye başladılar. Böyle bir acımasızlık, adaletsizlik ve düzensizliğe bazı kimselerde tanıklık etmek mümkün.

**Bu söyleşi, 1 Temmuz 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Besime Lutfi ile söyleşi

Besime Lutfi "Evim iftar yemeği verilen yere uzakta, tam 40 dakika yürüyorum bir yemek alabilmek için. Onuruma dokunsa da açlık ve yoksulluk insana onuru unutturuyor" diyor.

ORSAM: Kendinizden biraz bahseder misiniz?

Besime Lutfi: Suriye İdlip Maartmasrin bölgesindenim. Eşim İbrahim 10 yıl önce vefat etti. Oğlum Mahmut gelinim sara ve 3 torunum ile birlikte yaşıyoruz.

ORSAM: Türkiye'de nasıl yaşıyorsunuz?

Besime Lutfi: Bana iftar kartı verdiler. Her gün gelip 4 kişilik yemek alıyorum. En azından bir ay boyunca yemek ve tüp masrafından kurtulmuş olduk. Bir aylık ev kiramız bedavadan gelmiş oldu. Suriye'de iken iftardan sonra tatlılar, çerezler, meyveler yerdik. Ağaçlı ve serin bölgelere giderdik. Şimdi sadece iftar yemeği ile yetinmekteyiz. Bütün gece sadece birkaç çay bardağı, ne bir tatlı nede bir meyve hiçbir şey yiyemiyoruz. Ara sıra torunlara bisküvi alıyorum. Onlarında boğazlarından kismaya başladık. Çünkü gelirimiz yetersiz. Süt, çikolata almaya paramız yok.

Evim iftar yemeği verilen yere uzakta, tam 40 dakika yürüyorum bir yemek alabilmek için. Onuruma dokunsa da açlık ve yoksulluk insana onuru unutturuyor. Hırsızlık ya da namussuzluk yapmaktan daha iyidir. Suriye de bir gelir yok, oturacak ev kalmadı, çevremizdeki

insanlar göç etti, orada kalsak ölecektik. Burada en azından hayattayız.

** Bu söyleşi, 25 Temmuz 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Dua Salih Haled ile söyleşi

Dua Salih Haled küçük yaşta başlık parası karşılığında evlendirilmiş 4 dört çocuk annesi.

ORSAM: Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

Dua Salih Haled: Ben öksüzüm, amcam beni 13 yaşındayken başlık parası karşılığında 30 yaşında birisi ile evlendirdi. Şu anda 19 yaşındayım ve 4 çocuğum var. Eşim Suriye'de İdlib cezaevinde bulunmaktadır. Kendisinden hiç haber alamıyorum.

ORSAM: Türkiye'ye gelmeye nasıl karar verdiniz?

Dua Salih Haled: Bölgemiz insanların tamamı evlerini terk ettiler. Yaklaşık 3 aydır Reyhanlı'dayım. Daha önce köyümüz halkı Suriye'nin Hudut bölgesinde bir süre kaldı, ben köyümüz insanları nereye giderse oraya gidiyorum, bana yardımcı oluyorlar.

ORSAM: Sizin gözleminize göre iç Savaşın Hudut bölgesinde halka yansımaları ne şekilde oldu?

Dua Salih Haled: Suriye Hudut bölgesinde hayat şartları çok zor, her şeye hasret olarak orada yaşıyor insanlar, bir de bombalanma korkusu var. Köylüler devamlı kalabalık olarak göç ediyor, bir arada kalmak zorundayız. Bazı gruplar Suriye'de kadınlara saldırıyor, tecavüze uğrayan çok kadın oldu Suriye'de.

ORSAM: Reyhanlı'da hangi şartlar altında yaşıyorsunuz?

Dua Salih Haled: Reyhanlı'da kapısı, penceresi ve sıvası tamamlanmamış bir evde oturmaktayım. Çeşme suyu var ama elektriğim yok. İki sünger minder, bir tüplü ocak, bir naylon hasır ve iki battaniye; işte evim bu. Poşet içinde iki elbisem ve çamaşırlarım var, çocukların da birer yedek giyimleri var. Şükürler olsun çocuklarımın canı kurtuldu.

ORSAM: Geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz, çalışıyor musunuz?

Dua Salih Haled: Mahallede hayırsever insan çok. Her gün yemeğim geliyor, bazıları para veriyor, bazıları meyve getiriyor. Birkaç defa da çocuklarıma süt, meyve suyu getirenler oldu. Benim çalışma imkanım yok, 4 çocuğumu bırakıp işe gidemem, endişe duyarım. Her akşamüstü Ramazan iftar çadırlarına yemek dağıtan hayırseverler uğruyor, yemek kaplarımı dolduruyorum.

** Bu söyleşi, 25 Temmuz 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Huriye el Ahmed Sinceri ile Söyleşi

Huriye el Ahmed Sinceri ve eşi iç savaş öncesi Suriye'de öğretmenlik yapıyorlarmış.

ORSAM: Kendinizden bahseder misiniz?

Huriye el Ahmed Sinceri: Suriye Halep El Rif bölgesinden 4 ay önce göç ettik. Ben ve eşim Farac'da öğretmenlik yapıyorduk. İki yıl öncesinde Suriye lirasının değeri vardı, ülkemizde de her şey ucuzdu. Her birimiz 25 bin

lira aylık alıyorduk. Suriye şartlarına göre biriktirme imkânımda oluyordu. İç savaş başlayınca çevremiz bombalandı ve can güvenliğimizde kalmadı. Mecburen Halep'i terk etmek zorunda kaldık. Göreve gitme olanağı da yoktu. Gideni muhalifler vuruyor, gitmeyeninde maaşı kesiliyordu.

ORSAM: Reyhanlı'da nasıl yaşıyorsunuz?

Huriye el Ahmed Sinceri: Burada baraka tipi bir evde yaşıyoruz. Eşim şu anda pazarlarda seyyar satıcılık yapıyor, bende temizlik işlerine gidiyorum. Bazen ambarlarda paketleme işi oluyor o zaman beraber çalışma imkânı buluyoruz. Ramazan dolayısıyla yardım kuruluşuna ismimizi yazdırdım. Durumumuzu anlattım onlarda gelip bizi evimizde ziyaret edip yerinde gördüler. Şimdi her gün gıda yardımı alıyorum. Ramazan bitinceye kadar pişirim devam edecek. Her akşam pilav, fasulye veya patates başka yemek yok. Ete, tavuğa, şekere ve tatlıya hasret kaldık. En azından canımız sağ ve güven ve huzur içindeyiz. Ömür varsa her şey geçer gider.

** Bu söyleşi, 25 Temmuz 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Karmiyeye el Vahap ile söyleşi

Karmiyeye el Vahap "Bütün Suriyeliler hasta. Psikolojik olarak hastayız. Yürüyoruz, konuşuyoruz ama sarhoş gibiyiz" diyor.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye'de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Karmiyeye el Vahap: Suriye Hama el Habit bölgesindenim. 54 yaşındayım. Eşim Adil

el Haşim oğlu Müntehe. Gelinim Yasmin ile birlikte yaşıyorum. Savaşı erkekler çıkarır, kadınlar çilesini çeker.

Bölgemiz Halep-Şam yol güzergâhına yakın çok güzel bir bölgedir. Yeşillik bağlar bahçeler diyarıdır. Tarım ekonomisinin kalbi, dinlenme ve huzur bulma yeri idi. Bizi çıkmaza soktu bu savaş. Kimin kiminle ne için savaştığı belli değil.

ORSAM: Nasıl geçiniyorsunuz gelir kaynaklarınız neler?

Karmiyeye el Vahap: Ben ve eşim lise mezunuyuz, oğlum yüksek okul mezunu. Fakat burada Reyhanlı'da hepimiz ırgat durumundayız. Açlık ve sefaletle mücadele ediyoruz. Suriye'de savaş çıktıktan sonra da aç ve sefil kaldık ama burada en azından can güvenliğimiz var. Eşim emekli ama hama ya gidip emekli maaşını alması ölümü göze almaktır. Bizim gibi çok insan gidip maaşını alamıyor. Zaten Suriye lirasının değeri düştü. Alsak da bir işe yaramayacak aynı sefalet devam edecek.

ORSAM: Ekleme istediğiniz son bir şey var mı?

Karmiyeye el Vahap: Bütün Suriyeliler hasta. Psikolojik olarak hastayız. Yürüyoruz, konuşuyoruz ama sarhoş gibiyiz. Şaşkın uzaydan gelmiş gibi yaşıyoruz burada. Beynimiz durmuş vaziyette. Ağlaya ağlaya gözlerimiz kurudu. Herkese karşı bir güvensizlik içindeyiz. Korku var içimizde. Bugün yemek verilirse karnımız doycak, verilmezse aç yatacağız. Buna hayat denir mi?

** Bu söyleşi, 25 Temmuz 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Nuraya Abdulhakim ile söyleşi

Nuraya Abdulhakim “Hayat bitti bizim yaşadığımız bölgede, bu yüzden mecburen göç ettik. Etrafta ceset görmeye alıştık bizler” diyor.

ORSAM: Kendinizi tanıtip Suriye’de iç savaştan önce nasıl bir yaşantınız olduğunu anlatır mısınız?

Nuraya Abdulhakim: 50 yaşındayım. Halep’den Reyhanlıya 3 ay önce geldim. 3 oğlum 5 torunum var. Eşimi kaybettim. Halep’te iç savaş her geçen gün daha da şiddetleniyor. Bombalar işyerlerine, evlere, cadde ve sokaklara düşüyor. Bunlara alıştık ama susuzluk, açlık, temizlik bunların olmayışı ve her tarafın pis kokması, sineğin haşerenin etrafımızda olması bombalardan daha çok korkutmaya başladı bizi.

ORSAM: Suriye’den ayrılma nedenleriniz nelerdir?

Nuraya Abdulhakim: Bu savaş eşimi aldı benden. Evimizin büyük bir kısmı oturulamayacak hale geldi. Komşularımın çoğu

öldü. Hayat bitti bizim yaşadığımız bölgede, bu yüzden mecburen göç ettik. Etrafta ceset görmeye alıştık bizler. İnsanlar bizlere kedi, köpek ölüsü gibi görünmeye başladı. Onları gömecek kimse yok. Her taraf koku içinde, öyle bir ortamdan kaçıp geldik.

ORSAM: Burada nasıl geçiniyorsunuz?

Nuraya Abdulhakim: Yemek kaplarım boş kaldı. İlk gelenlere bol bol veriyorlar, sonlara doğru yemek kalmadı diyorlar. Çok saçma bir dağıtım sistemi var burada. Elim boş dönüyorum evime ve evde iftarda yiyecek yemeğimiz yok.

** Bu söyleşi, 25 Temmuz 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye Hatay’ın Reyhanlı ilçesine gelen Rabia Hac Hasan ile söyleşi

Rabia Hac Hasan iç savaşı anlamsız, acımasız ve sonu olmayan bir savaş olarak görüyor.

ORSAM: Bize kendinizi tanıtır mısınız?

Rabia Hac Hasan: Fakir ve yoksul bir aileyiz. Eşim, çocuklarım, evli oğlum ve 2 torunumla yaşıyoruz. Gelirimiz yetersiz bu nedenle ramazan ayı boyunca iftar vakti verilecek olan akşam yemeğini almaya geliyorum.

ORSAM: Türkiye'ye nasıl geldiniz?

Rabia Hac Hasan: Bizler Hama El Gab bölgesindeniz. Evlerimiz yıkıldı. Çalışma imkânlarımız kalmadı. Gençlerimiz güvende değiller. Ya nizam ordusuna karşı savaşacaklar ya da nizam ordusuyla birlikte Müslümanları vuracaklar. Başka seçenekleri yok gençlerin. Eşimi ikna ettim Reyhanlıya geldik. Bu savaş anlamsız, acımasız ve sonu olmayan bir savaş olarak görüyorum.

ORSAM: Burada nasıl geçiniyorsunuz?

Rabia Hac Hasan: Burada dileniyoruz. Bir yemek veriyorlar ama etrafımızda kameralar bizleri çekiyor. Utanç içerisinde yemeği alıp gidiyoruz.

** Bu söyleşi, 25 Temmuz 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Behiye Attar ile söyleşi

Behiye Attar "Suriye halkından her ailede bir şehit, bir yaralı veya bir kayıp vardır" diyor

ORSAM: Kendinizden biraz bahseder misiniz?

Behiye Attar: Suriye Hama el Haldiye bölgesinde yaşıyorum. 41 yaşında, 3 çocuk annesiyim ve ev hanımıyım. Suriye'de bizler yani kadınlar çoğu ekmek yapmasını dahi bilmedik. Zira hazır ekmek evimize kadar çok ucuza gelirdi. Hamur yoğurmasını bilmeyen çok sayıda kadın var Suriye'de. Şimdi ise una hamura muhtaç, saç üzerinde veya ev fırınında ekmek pişirmeye başlayan ve öğrenen kadınlar olduk.

ORSAM: Suriye'de kadınlar nelerde çalışırdı?

Behiye Attar: Suriyeli kadınlar kırsal kesimler haricinde hiçbir yerde çalıştırılmazdı. Şimdi ise tarlalarda çalışıyoruz, bulaşıkçılık yapıyoruz, merdiven siliyoruz. Başkalarının bahçesini, pisliğini temizliyoruz. Etsiz yemek yemezdik, birçok yemeği beğenmezdik. Ama şimdi sebze, sulu sıcak yemeğe muhtaç kaldık. İftar çadırlarının veya yemek dağıtımını yapan vakıfların önünde kuyruğa girip yemek almaya çalışıyoruz.

ORSAM: Nasıl geçiniyorsunuz gelir kaynaklarınız neler?

Behiye Attar: Eşim sabah çıkıp akşam geliyor ve 20 lira yevmiye alıyor. Ben de zaman zaman temizlik işlerinde çalışıyor, evime katkıda bulunuyorum. Aç değiliz ama sıkıntı ve endişemiz devam ediyor.

Evimiz kalmadı Suriye’de, geçim kaynağımız yok. Ailemiz dağıldı, hayallerimiz bitti. Ben kardeşlerimin nerede olduğunu bilmiyorum. Eşim ise amcalarından ve amca çocuklarından haber alamıyor. Ölenler var, yaralananlar var, enkaz altında kalanlar var.

ORSAM: Eklemek istediğiniz son bir şey var mı?

Behiye Attar: Suriye halkından her ailede bir şehit, bir yaralı veya bir kayıp vardır. Genel sağlığını kaybetmiş insanlar bunalım içinde. Psikolojisi bozuk olarak yaşıyorlar. Halk ve çocuklar beslenemiyorlar, oynayamıyorlar ve üst baş yarı çıplak dolaşıyorlar. İşte Suriye halkı bu.

** Bu söyleşi, 26 Temmuz 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye Hatay’ın Reyhanlı ilçesine gelen Müntaha Halid ile söyleşi

Müntaha Halid yemek kuyruğunda beklemenin genç erkek ve kızların için örf ve adetleri göre uygun olmadığını bu yüzden yaşlı kadın ve çocukların durduğunu söylüyor.

ORSAM: Bize kendinizi tanıtır mısınız? Türkiye’ye nasıl geldiniz?

Müntaha Halid: Suriye idlip bölgesindenim. 2 erkek 3 kız, 5 çocuk annesiyim. İdlip’de kendi bölgemizde hiçbir şeyimiz kalmadı. Yok ettiler köyümüzü. Nasıl inşa edilecek, kimler yardım edecek bilmiyorum.

ORSAM: Burada nasıl geçiniyorsunuz?

Müntaha Halid: Mesleğim terzilik fakat reyhanlıda iş bulamadım. Çocuklarım ırgatlık yapıyor. Her akşamüzeri belediye yakınındaki iftar yemeği verilen yere geliyorum. Bana 4 kişilik yemek veriyorlar fakat biz 7 kişiyiz. Neden diye sorduğumda ise biz bir aileyi 4 kişi olarak hesaplıyor ve ona göre yemek yapıyoruz diyorlar. Bazı hayır kurumları yemekle birlikte ekmekte veriyor. Bazıları sadece yemek bazıları da sadece ekmek veriyor. Hangisine yetişeceğimizi şaşırtıyor.

Yemek kuyruğunda genç erkek ve kızlarımız durmazlar örf ve adetlerimiz böyle. Çoğunlukla erkeklerimizde böyle yerlerde görünmek istemez. Yani iş biz kadınlara kalıyor. Bu yüzden genelde yaşlı kadın ve çocuklar var yemek dağıtım merkezlerinde.

** Bu söyleşi, 26 Temmuz 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye Hatay’ın Reyhanlı ilçesine gelen Nevara el Harbi ile söyleşi

Nevara el Harbi “Ramazan aylarında insanların dini duyguları önde oluyor. Hayır işle-

yende çok oluyor. Fakat Ramazan bitince ne olacak?" diye soruyor.

ORSAM: Kendinizi tanıtır Suriye’de iç savaştan önce nasıl bir yaşıntınız olduğunu anlatır mısınız?

Nevara el Harbi: Suriye hama bölgesinden geldik. Eşim Halil vadesi dolduğu için öldü. 60 yaşındayım 5 çocuğum var. Maddi durumumuz çok iyiydi. Eşim uzun zaman muhtarlık yapmıştı. Çevremiz çoktu ve bolluk içinde yaşıyorduk.

ORSAM: Suriye’den ayrılma nedenleriniz nelerdir?

Nevara el Harbi: İç savaş başlayınca çocuklarım rahat durmadılar. Kendilerini hedef gösterdiler. Köyümüz bombalandı, arazilerimiz yakıldı, malımız mülkümüz talan edildi. Bir yandan nizam ordusu bizleri vuruyordu. Diğer yandan da nizam ordusuna bağlı, Esat’tan yana olan bazı aileler orduyla birlikte olup muhalifleri vurmaya, ihbar etmeye ve mallarını elde etmeye başladı. Soyguncularla, acımasız askerler arasında kaldık. Ne araba ne traktör ne de bir eşyamızı kurtarabildik. Her şeyimizi ya yaktılar ya da aldılar. Yalnız biz değil köyümüzün büyük kısmı böyle gitti.

ORSAM: Burada nasıl geçiniyorsunuz?

Nevara el Harbi: Şimdi Reyhanlı’da hem gıda yardımı yapan yerlere koşturuyorum hem de torunlarıma giyim topluyorum. Torunlarımın, gelinlerimin ve benim üstümüzdeki giysilerden başka giysimiz yok. Çamaşır değiştirmek istediğimizde geceleri üstümüzdekileri çıkarıp yıkıyor ve sabah tekrar giyiyoruz. Hayır, sahipleri de bize kullanmadıkları giysiler ve eşyaları vermeye başladı. Şimdi iyi kötü birkaç giysimiz var.

Ramazan aylarında insanların dini duyguları önde oluyor. Hayır işleyende çok oluyor. Fa-

kat Ramazan bitince ne olacak? Bizlere her akşam kim hazır yemek verecek? Çocuklar, torunlar nereden sıcak yemeği görecekle. Biz Reyhanlı’da bir ayı ekmek patates ve makarna ile geçirdik. Çayı da günde sadece bir defa yaparız, çünkü çay ve şeker çok pahalı. Varlıktan yokluğa düşen çok Suriyeli ver burada bizde onlardan biriyiz. Bombalar öldürmedi ama ya açlıktan ya da düşünce, keder, endişe öldürecek bizleri.

** Bu söyleşi, 26 Temmuz 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye Hatay’ın Reyhanlı ilçesine gelen Vasaf Hamden ile söyleşi

Vasaf Hamden şehit ailelerine bakan ve her ay belli miktarda yardım yapan kuruluşlarının yardımları ile geçiniyor.

ORSAM: Kendinizi tanıtır Suriye’de iç savaştan önce nasıl bir yaşıntınız olduğunu anlatır mısınız?

Vasaf Hamden: Suriye İdlip’den geldim eşim 3 ay önce şehit düştü. 2 çocuk annesiyim. Eşim İdlip Halep arasındaki bir bölgede Ceyş el Hur ile birlikte nizam ordusuna karşı savaşıyordu. Aylardan beri bu savaşın içinde, köyümüz birkaç defa bombalandı. Açlık sefalet içinde kaldık ama eşim inat etti ben göç etmem diye.

ORSAM: Suriye’de halk ne durumda ve göç ederken yaşadıkları sıkıntılar nelerdir?

Vasaf Hamden: Suriye’de insanlar ekmeği dahi bulamaz duruma gelmiş. Elektriğin suyun kesildiği birçok bölge var. Jeneratörler sayesinde bazı binaların bodrum katlarında ekmek yapıp veriliyor insanlara. Fakat insanlar

arasında o kadar çok muhbir var ki, kimin nerede ne yaptığı anında karşı tarafa bildiriliyor ve onlarda havadan imha ediyorlar. Nizam ordusundan önce biz bizi öldürüyoruz. Bunu para için yapıyor bazı insanlar. Komşu komşusunu ihbar ediyor. Bazen de iftira ediyor. Ölümlerin, katliamların ve bombardımanların çoğu bu ispiyoncu ve muhbirlerin yüzünden olmaktadır.

ORSAM: Nasıl geçiniyorsunuz gelir kaynaklarınız neler?

Vasaf Hamden: Reyhanlı'ya bizden aylar önce gelen köylülerimiz ve akrabalarımız var. Burayı iyi tanımışlar ve öğrenmişler. Bize hemen bir ev buldular ve çocuklarımla beraber yaşıyorum. Şehit ailelerine bakan ve her ay belli miktarda yardım yapan kuruluşlar var burada. Onların yardımları geçinmekteyim.

Ramazan ayı boyunca da her gün buraya gelip hazır yemek alıyorum. Biraz zahmetli olsa da hazır yemek bana kolay geliyor. Çocuklarım sıcak yemek yiyip karınları doyuyor. Bu nedenle kuyrukta beklemeye ve yorulmaya aldırmiyorum.

** Bu söyleşi, 26 Temmuz 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Vasfiye Hac Ali ile söyleşi

Vasfiye Hac Ali "Hama'da eşim din görevlisiydi, onun da maaşını iç savaş başlayınca kestiler, biz de göç etmeye mecbur kaldık" diyor.

ORSAM: Reyhanlı'ya gelişiniz ve buradaki hayatınız hakkında bahseder misiniz?

Vasfiye Hac Ali: Adım Vasfiye Hac Ali. Suriye'den Hama'dan 3 ay önce Reyhanlıya göç ettik. Din görevlisi olan eşim ve oğlum ile birlikte yaşıyorum. Ailece 7 kişiyiz. Ramazan başlangıcından itibaren her akşam saat 19:00 civarında yemek dağıtımında belediyenin önünde elimizde plastik kaplarla bekliyoruz. Reyhanlının Bayır mahallesinde yaşıyoruz, 20 dakikalık yolum var. İftara da 35 dakika kalmış evde bulunmaya çalışıyorum.

ORSAM: Buraya gelmeden önceki Hama'daki durumunuz nasıldı?

Vasfiye Hac Ali: Hama'da eşim din görevlisiydi, onun da maaşını iç savaş başlayınca kestiler. Oğlum ise devlet işinde çalışmasa da işçi olarak çalışabiliyordu. Ailemizi geçindirebiliyorduk zor olsa da. Zaten huzurumuz yoktu iç savaşla birlikte huzurumuz hiç kalmadı, çevremiz sürekli Esad güçleri tarafından bombalanıyordu. Millet telaşa düştü, herkes göç etmeye başlayınca biz de göç etmeye mecbur kaldık. Hama, sürekli bombardıman altındaydı hatta yıkılmış binalara da yapılıyordu, zira enkaz arasında gizlenip yaşayan insanlar hakkında haber almışlardı. O yüzden yıkılmış yerleri de durmadan bombalıyorlardı.

ORSAM: Bu denli zor ortamda yaşam koşullarınız nasıldı?

Vasfiye Hac Ali: Temel tüketim maddelerinden yoksun kalıyorduk. Bombardıman sayesinde ulaşım felç olmuştu, gıda ve su sorunu da yaşıyorduk. Hayatımız bitmişti tamamen. Esir kampından kaçır gibiydik sadece bir miktar parayla ve üzerimizdeki kıyafetle gelebildik. Yollarda kimin kim olduğu belli değildi, devletin kontrolü yoktu her taraftan bir talep geliyordu. Yol masraflarımız vardı,

gerçi yolda bize soyanlar hem de yardım eden insanlara da rastladık. Değişik insanlarla karşılaştık bu zorlu süreçte.

ORSAM: Geride kalan duruma bakarsak ne düşünüyorsunuz, gözlemlerinizi nedir?

Vasfiye Hac Ali: Biliyor musunuz bazı şeyler kelimeyle ifade edilmez, onları bizzat yaşamak gerek. Nereye bakarsanız dumanlar yükseliyor, yerleşim yerlerinde feryatlar, kadınların feryatları, çoluk çocuğun sesi inletiyordu. Hiçbir şey yerinde kalmadı. Yer yerinden oynadı. Tesisler dağıtılmış, atölyeler bombalanmış, yollar bozulmuş ve terk edilmiş arabalara doluydu Hama'yı terk ettiğimizde, Türkiye'nin hudut bölgesine geldiğimizde kurtulduğumuza inandık. Suriye'de hayat kalmadı artık.

** Bu söyleşi, 26 Temmuz 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Rehel Hac Hamdo el Kusay ile Söyleşi

Rehel Hac Hamdo el Kusay'ın tek umudu eşinin takas yoluyla cezaevinden kurtulması.

ORSAM: Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

Rehel Hac Hamdo el Kusay: Suriye'ye bağlı Hama Bölgesi Hay Alkudur bölgesindenim. Eşim Nevvaf Nizam ordusu tarafından yakalandı, eltim Hacer, kaynanam Meryem ve çocukları ile birlikte yaşıyorum.

ORSAM: Reyhanlı'ya kimlerle birlikte göç ettiniz ve göç etme sebebiniz neydi?

Rehel Hac Hamdo el Kusay: Eşim cezaevinde, eltimin eşi yani kocamın küçük kardeşi ise şehit oldu, kaynanam da bizimle birlikte. Bundan 6 ay önce Reyhanlı'ya geldik. Hama'nın bombalanması sonucu göç etmiştik Reyhanlı'ya ancak eşim de kardeşi de muhalif savaşçılardan oldukları için bizi Reyhanlı'ya yerleştirdikten sonra geri döndüler. Eşimin kardeşi 3 çocuk babası Haysem şehit düşmüş. Bir müddet sonrada eşim cezaevine düşmüş, Esad'ın askerleri yakalayıp götürmüşler, şimdi Şam bölgesinde bir cezaevindeymiş.

ORSAM: Türkiye'de nasıl geçiminizi sağlıyorsunuz?

Rehel Hac Hamdo el Kusay: Kadın başımıza kaldık Reyhanlı'da. Tarım işlerine gidiyoruz, Ramazan'da hayır kurumları ne veriyorsa onları almaktayız. İftar sofralarına hazır yemek dağıtan vakıflara, fırınlara gidip ekmek, yemek istiyoruz.

ORSAM: Cezaevlerindeki durum nasıl? Eşinizle benzer durumda olanların özgürlüğüne kavuşması ne gibi şartlara bağlı?

Rehel Hac Hamdo el Kusay: Suriye'de muhalifler Esad askerlerinden birini yakaladıklarında kendi arkadaşlarından cezaevinde olan-

larla takas yapıyorlar. Tek umudum Ceyş el Hur'un Esad askerlerinden birini veya birkaçını yakalayıp, eşimle takas etmesidir. Benim gibi umutla bekleyen çok insan var.

ORSAM: Suriye'ye dönmeyi düşünüyor musunuz?

Rehel Hac Hamdo el Kusay: Bizim ailenin Suriye'ye bu düzen olduğu sürece geri dönmesi mümkün değildir.

**Bu söyleşi, 27 Temmuz 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Hatay'ın Reyhanlı ilçesine gelen Sonya Alluş ile söyleşi

Sonya Alluş "Bir kadının, bir annenin en zor günlerin bu iç savaşta yaşadıklarıdır" diyor.

ORSAM: Kendinizden bahseder misiniz?

Sonya Alluş: Suriye'nin Hama el Huvaz bölgesinde yaşıyoruz, 5 çocuğumuz var eşim ise inşaat işçisi.

ORSAM: Yaşadıklarınızı anlatır mısınız?

Sonya Alluş: Bir kadının, bir annenin en zor günlerin bu iç savaşta yaşadıklarıdır. Yokluk ve yoksulluk içinde bir aileyiz en azından bir evimiz vardı, bombardımanda evimizi de kaybettik. Etrafımızda bulunan birçok ailenin de evi yıkıldı, aylarca açık havada, ağaç gölgesinde veya bombardıman sonrası terk edilen bazı evlere girerek yaşamaya çalıştık.

Bölgemiz çok aile başkalarının evini işgal etmiş durumda hele maddi durumu iyi olanlar evlerini terk edince yoksul insanlar evleri yıkılanlar bu evlere kapıları kırarak giriyorlar

zira yapacak başka bir şey kalmamıştı. Ekmeğin suyun hasretini çeken bir yaşam içinde kaldık, çocukları doyurmak, soğuktan sıcaktan korumak bir mesele olmuştu bizler için. Bölgemiz insanları bir dayanışma içinde oldu ancak hiçbir imkan yok.

ORSAM: Suriye’de insanlarla alakalı sizin gözlemlerinizi neler?

Sonya Alluş: Enkazları kaldıracak araç gereç yoktu, yaralıları tedavi edecek imkan ve ölümleri gömecek bir vakit yoktu, zira kalabalık olduğu an havadan bizlere saldırılar geliyor, toplu ölümler olacağı endişesi ile kalabalık olarak bir araya gelemiyorduk. Gündüzleri herkes yıkıntılar içinde saklanıyor, ne bir iş ne de bir üretim. Çevre köylerde beldelerde aynı, ulaşım olmadığından kimse kimseden haberdar olamıyordu.

ORSAM: Türkiye’ye nasıl geldiniz?

Sonya Alluş: Zor şartlar altında Türkiye hudut bölgesine gelebildik, iki hafta bekledikten sonra ancak huduttan Türkiye’ye geçebildik, bu süre içinde bir bardak suya, bir kuru ekmeğe muhtaç kaldık.

ORSAM: Reyhanlı’daki yaşamınızdan bahsederseniz?

Sonya Alluş: Reyhanlı’da gece kondu bölgesinde bir ev bulduk, iki aile bir evde oturuyoruz. Hayır kuruluşlarından yardım aldık, belediye iftar çadırından yararlandık. İş bulunca da ben de eşim de çalışıyoruz. Hama bölgesinde bombardıman bitmemiştir. Hala da devam ettiğinin haberini alıyoruz.

**Bu söyleşi, 27 Temmuz 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye Gelerek Hatay’ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Hüsne Seyyid İsa ile Söyleşi

Hüsne Seyyid İsa eşini, evini kaybetmiş, Suriye’deki çadırkentler sağlıksız olduğundan Türkiye’ye gelmiş.

ORSAM: Kendinizi ve Suriye’de iç savaş öncesi hayatınızı anlatır mısınız?

Hüsne Seyyid İsa: Suriye İdlip Binnec’den geliyorum. 34 yaşında bir çocuk annesiyim. Burada annemle birlikte yaşıyorum.

ORSAM: Suriye'den ayrılma nedenleriniz nelerdir?

Hüsne Seyyid İsa: Beldemizin bombalanması sonucu eşim şehit düştü. Ağabeyim, yengem ve annemle birlikte Hudut'tan Reyhanlı'ya kaçak yolla geldik. Ben bir hastanede hasta bakıcı olarak çalışıyordum, iç savaş başlayınca da birçok yaralıya yardımcı oldum. Mahallemizde bombardıman sonucu yaralanan kadınlara, çocuklara, yaşlılara imkanlarım ölçüsünde hizmet verdim. Ancak oturacak bir evimiz bile kalmamıştı. Eşimi de kaybedince Suriye'yi terk etmek zorunda kaldım.

Ağabeyim de bizimle birlikte geldi ev kiralandık. Temizlik işlerinde çalışmaya başladım. Ağabeyimde seyyar satıcılık yapmaya başladı. Reyhanlı'da Suriyelilerin nüfusu artınca ve seyyar satıcılarda çoğalınca gelir seviyesi düştü. Hayat da pahalı olunca abimin reyhanlıda geçinmesi zor oldu 3 çocuğu var, açlık ve sefalet boy göstermeye başladı. Bizleri tek başımıza bırakıp terk etti. Eşini ve çocuklarını da alıp Suriye'ye geri döndü. Annesini, kız kardeşini terk eden bir ağabeyimin vefasızlığı bizleri Suriye'den göç etmekten daha fazla üzdü ve yıktı.

ORSAM: Burada nasıl geçiniyorsunuz?

Hüsne Seyyid İsa: Şimdi annem ve çocuğumla birlikte bir oda ve bir mutfaktan oluşan bir evde oturuyoruz. Çoğu zaman ekmek bulamıyoruz. Birçok yardım kuruluşu ve vakıfa müracaatım oldu. Bunlar sonucunda bir defa bana gıda paketi yardımı yapıldı. Evlere temizliğe gidiyorum ayda en fazla 250 lira gelirim oluyor. 6 aydır kendime ve çocuğuma yeni bir giyim alamadım. Bu 6 aylık zaman dilimi içinde Ramazan ayında bir defa et yedik, birkaç defa da komşular yemek verdi.

ORSAM: Burada diğer Suriyeli göçmenlerle ilişkileriniz nasıl?

Hüsne Seyyid İsa: Etrafımda Suriyeli çok aile var. Ancak biz Suriyeliler kendi derdimize düştük. Maddi durumu iyi olanlar bile komşusu aç mı tok mu hiç umursamıyor. İnsanlar üzerinde tam bir duyarsızlık hakim. Bizde paylaşım anlayışı hiç yoktur. Savaşın öldürmediğini yoksulluk öldürüyor.

ORSAM: Kadın olarak burada ne gibi zorluklarla karşılaştınız?

Hüsne Seyyid İsa: Benim muhtaçlığımı fırsat bilip evlilik teklifi yapan Suriyeliler var. Kuma üzerine 2. ve 3. eş olarak evlenme teklifleri yapıyorlar. Ancak reddediyorum. Zira güven yok. Bir süre sonra terk edip kovma ihtimalleri de var. Öyle bir karakter anlayışı vardır Suriye erkeklerinde. Namusuma leke sürdüreceğime açlıktan ölmeyi tercih ederim.

** Bu söyleşi, 15 Ağustos 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den Türkiye'ye Gelerek Hatay'ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Ranya Daur ile Söyleşi

Ranya Daur çevreden gelen yardımlar sayesinde ve eşi iş bulduğunda geçinebildiklerini söylüyor.

ORSAM: Kendinizden bahseder misiniz?

Ranya Daur: Suriye İdlib'e bağlı Keferhu bölgesinde yaşıyorum 5 çocuk annesiyim, eşim ise tarım işçisi.

ORSAM: İç savaş sırasında neler yaşadınız? Suriye'yi terk etmek zorunda kalmanıza neden olan gelişmeler nelerdir?

Ranya Daur: Suriye’de herkes gibi bizimde bölgemiz havadan ve karadan bombalandı. 6 ay öncesiydi bombalama başladı saatlerce sürdü ve sabah etrafıma baktığımda bütün evler yıkılmış kara dumanlar yükseliyor binaların arasından. Köy tipi evler olduğundan bir daire şeklinde yan yana idi evlerimiz. Dış kapıya yakın oda mutfak, banyo yıkılmak üzereydi, ancak hafif taşınabilecek eşyalarımızı alarak terk ettik evimizi. Zaten bir malvarlığımızda yoktu. Çocuklar bütün gece bağırdı ağladı. Eşim ve bende korktuk. Kendi ordumuz bizleri bombalıyordu. Uzun süre ağladım, ne yaparız, nerelere gideriz diye düşündüm. Türkiye hududuna doğru kaçtık, birkaç gün bekledikten sonra kaçak yolla giriş yaptık. Reyhanlı’da kiralık ev bulduk, iki oda mutfak, banyolu eve 250 lira kira veriyoruz.

ORSAM: Türkiye’de neler yaşadınız ve nelerle karşılaştınız?

Ranya Daur: Etraftan yardımlar geliyordu bize, eşimde ne iş bulursa çalışıyor, sabah çıkıyor akşam geliyordu. Mahallemizde süt dağıtıldı çocuklara, bir hayırsever marketin birinden almış sütleri ve dağıtıyordu Suriyelilere. Bayram ertesi idi, çocuklar çok sevindi ancak sütlerin miadı dolmuş, kullanım tarihi çoktan geçmiş bunu çocukların sütleri kullanmasından sonra anladık, benim gibi birçok Suriyeli ailenin çocuğunda da aynı durumdaydı, aldık çocukları hastaneye götürdük. Gıda zehirlenmesi yapmış. İki gündür tedavi görüyor çocuklar neyse ki tehlikeyi atlattılar.

ORSAM: Eklemek istediğiniz bir şey varmı?

Ranya Daur: İşte yoksulluk bu. Cehalet, acele, telaş da mevcut, süt bulmanın sevinci az kalsın bütün çocuklarımı kaybetmeme sebep olacaktı.

** Bu söyleşi, 15 Ağustos 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye’den Türkiye’ye Gelerek Hatay’ın Reyhanlı İlçesine Yerleşen Rihene el Bekkur ile Söyleşi

Rihene el Bekkur “İlk göç edenler bizden şanslı, her yeri tanıyorlar, bizler ise hiçbir yeri, kurulu, vakfı, cemiyeti bilmiyoruz, dilenmekten başka çare yok” diyor.

ORSAM: Kendinizi tanıtır mısınız?

Rihene el Bekkur: Suriye El Rakka bölgesindenim. 3 çocuk annesiyim, eşimi bombardımanda kaybettim, dulum.

ORSAM: Ne kadar zamandır Reyhanlı’dasınız? Gelmenize sebep olan olay neydi?

Rihene el Bekkur: Reyhanlı’ya geleli 16 gün oldu, 15 Temmuz- 10 Ağustos arasında öyle şiddetli bombardıman oldu ki, havadan uçaklar, yerden tanklar toplar köyümüzü yerle bir etti. Bütün köy halkı bağ bahçe ve açık alanlarda kaldık. Evlerimize girip her şeyimizi aldılar, bizleri açlığa susuzluğa terk ettiler, açık havadan sıcağın altında, karanlığın içinde bıraktılar. Göç’e zorluyorlar insanları ve bombasız öldürmeye çalışıyorlar. Eşim bombardımanda şehit oldu, köyümüzden en azından 25 kişi öldürüldü. Ben çocuklarımı alıp köyün uzağında bir ağaçlık bölgeye sığındım, sonra da iki aile birlikte Hudut bölgesine geldik.

ORSAM: Türkiye’ye nasıl giriş yaptınız? Sizi nasıl koşullar karşıladı?

Rihene el Bekkur: Türkiye’ye kaçak yollarla giriş yaptık, gelir gelmez de bir çadır kente yerleştirileceğimiz hayali vardı ancak yer yokmuş, açıkta kaldık. İki haftadır Reyhanlı’dayız ve daha sıcak bir çorba görmedik ne ben ne

de çocuklarım. Ellerine kuru ekmeği veriyorum, bazen bir domates bazen de salatalık; işte yemeğimiz, kahvaltımız, yaşamımız bu. Çocuklarımın üçü bir minderde yatıyor, ben ise hasır üzerinde. Doğru dürüst bir örtümüz de yok. Üstüme giydiğim elbise ve bir yedek elbisem var. 2 haftadır yıkanacak yer bulamadık. Banyo yapmak şu anda en büyük hayalim.

ORSAM: Sizle benzer koşullar altında yaşayan çok insan var mı?

Rihene el Bekkur: Çok kadın var etrafımda su yüzü görmeyen ve çoğumuz bitlenmiş durumdayız. Hastalıklar da başlamış çoğunda. Her yere başvurduk, yardım kuruluşlarına o kadar çok müracaat var ki, yetişmekte zorlanıyorlar. Eskiden gelenler bizden şanslı, her yeri tanıyorlar, bizler ise hiçbir yeri, kurulu, vakfı, cemiyeti bilmiyoruz, dilenmekten başka çare yok.

** Bu söyleşi, 15 Ağustos 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip İstanbul'a Yerleşen Rabia Dahir Hacı Gedro ile Söyleşi

Rabia Dahir Hacı Gedro Suriye'den kaçak yollarla Kilise girmiş, sonradan tanıdıkları vasıtası ile İstanbul'a gelmiş.

ORSAM: Bize kendinizi tanıtır mısınız? Türkiye'ye nasıl geldiniz?

Rabia Dahir Hacı Gedro: Suriye Rakka bölgesinden eşim Necip çocuklarım Mahmut, Suphi, Kamil ve kızım Hüsra ile geldik. Kilise kaçak yollarla 3 ay önce ulaştık. Kilis'te bir tanıdığımız vasıtası ile İstanbul'a geldik. Kâğıthane tarafında oturuyoruz.

ORSAM: Burada nasıl geçiniyorsunuz?

Rabia Dahir Hacı Gedro: Her gün Beyazıt meydanına gelip el örgüsü şeyler satıyorum. Eşimde fırında çalışıyor. Çocuklarda bazen oto yıkamada bazen de inşaatlarda çalışıyor. Kızım çalışmıyor. O evdeki işleri yapıyor.

ORSAM: Suriye'deyken yaşam koşullarınız nasıldı?

Rabia Dahir Hacı Gedro: Rakka çok bombalandı. Aşiretler bölündü. Kimi Ceyş El Hur kimi El Nursa kimi de Nizam Ordusu ile savaşıyor. Her aile şehit vermiştir. Her aile evini kaybetmiştir. Benimde ağabeyimin oğlu şehit düştü. Evimiz yıkıldı.

ORSAM: İstanbul'da hangi şartlar altında yaşıyorsunuz?

Rabia Dahir Hacı Gedro: Bizi İstanbul'da karşılayan Kilisli Hasan bize ev tuttu. Birçok Suriyeli geliyor ona ev tutuyor iş buluyor ve her sabah bizi ve 15 kadar Suriyeliyi Beyazıt Meydanı'na götürüp akşam geri alıyor. Ev tutarken bizden komisyon alıyor. Her ay 500 TL veriyoruz ona. Biz ne yol biliyoruz ne de iz. O olmasa biz hiçbir şey yapamayız. Evimizin kirası 400 TL elektrik, su, gaz 150 TL geçinmeye çalışıyoruz. Kilisli hasan ne derse o itiraz edemiyoruz. Belki daha ucuza ev bulabiliriz, ama o ne derse onu yapmak zorunda kalıyoruz. Suriye'den zulümden bombalardan ve ölümden kaçtık. Fakat burada özgürüz, ama bazı insanlar bizi sömürüyor ve tehdit ediyor. Suriye'deki akrabalarımın çoğu göçmüş. Hatay, Gaziantep, Kilis, Şanlıurfa hepsi bir yerlere dağılmış durumda.

** Bu söyleşi, 20 Eylül 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip İstanbul'a Yerleşen Sara Abid el Faris ile Söyleşi

Eşi ve kendisi öğretmen olan Sara Abid el Faris Halep'in bombalanması sonrası Türkiye'ye göç etmişler.

ORSAM: Kendinizi tanıtır, Suriye'de iç savaş sırasında neler yaşadığınızı anlatır mısınız?

Sara Abid el Faris: Suriye Halep El Kelles bölgesindenim. 2 çocuğum var devlet memuruyum. Eşimin adı Şahabettin Allam, o da öğretmen. İç savaş başlayınca ikimizin de hayatı karardı. Halep'in bir bölgesinden başka bir bölgesine göreve gidiyorduk. Çatışmalar barikatlar kontrol noktaları göreve gitmemize engel oluyordu. Göreve gidemeyince de maaş alamaz olduk. Semtimiz bombalandı muhaliflerin eline geçince de düşman bölge ilan edildi.

ORSAM: Suriye'yi terk etmek zorunda kalmanıza neden olan gelişmeler nelerdir? İstanbul'da hangi şartlar altında yaşıyorsunuz?

Sara Abid el Faris: Mecburen göç ettik. Önce Kilis'e sonra İstanbul'a geldik. Bizim gibi çok sayıda insan var. Bizler okumuş insanlarız ama Türkiye'de ırgat olduk. Ayak işlerine bakıyoruz. Ben ve eşim bir otelde çalışıyoruz. Aklınıza ne iş gelirse yaptırıyorlar. Temizlik, çamaşır, bulaşık sadece bir gün öğleden sonra iznimiz var. Kocam 40 yaşında görseniz 60'ında sanırsınız. Ben 32 yaşındayım 50 sinde gösteriyorum. Evimiz 2 oda 1 salon. 400 lira kira veriyoruz. Birçok eşyamız eksik. Benim de eşimin de aile fertleri Halep'i terk etti. Antep, Kilis'de yaşıyorlar. Kimi çalışıyor kimi işsiz ara sıra telefonla görüşüyoruz. Çocuklarımız evde hapis. İkimiz de çalıştığımız için kapıyı kilitleyip bırakıyoruz. 10-14 yaşlarında çocuklarım.

**Bu söyleşi, 20 Eylül 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip İstanbul'a Yerleşen Umeyma Raşid Hac Yusuf ile Söyleşi

Umeyma Raşid Hac Yusuf İstanbul'da ev temizliğine gidiyor, eşi kahvehanede çalışıyor.

ORSAM: Bize kendinizi tanıtır mısınız? Türkiye'ye nasıl geldiniz?

Umeyma Raşid Hac Yusuf: Suriye Hama el Habit bölgesindenim. 38 yaşındayım ve 4 çocuğum var. Eşim Mahmut el Beşir ve çocuğumla 6 ay önce Hatay'a göç ettik. Suriye ye dönme ümidimiz tükenince İstanbul'a geldik.

ORSAM: Suriye'deyken yaşam koşullarınız nasıldı?

Umeyma Raşid Hac Yusuf: Suriye'nin El Habit bölgesi tarım bölgesidir. Bu bölge muhaliflerin eline geçince nizam ordusu bu bölgeyi uçaklarla ve toplarla bombalamaya başladı. Çok sayıda günahsız insan öldü. Hiçbir Suriyeli doğru dürüst eşya ile göç etmedi. Zira bombardıman altında her şeyden vazgeçip can derdine düşüyorsunuz. Bazı aileler yük olur diye yaşlı anne ve babalarını terk ederek kaçtı. Bazısı hastasını ve sakatını bombardıman altında bırakıp kaçtı. Uzun süre Suriye'de kalanların çoğu sağlıklarını kaybetmiştir. Savaşmayan her Suriyeli göç etmek zorundadır.

ORSAM: Burada nasıl geçiniyorsunuz?

Umeyma Raşid Hac Yusuf: Eşim kahvehanede çalışıyor bende ev temizliğine gidiyorum. Hataylı bir aile bizi İstanbul'a getirdi. Bu aile bize ev buldu, iş buldu her zaman beraberiz. Hataylı ailenin hanımı da ev temizliğine gidiyor. Ben 20 TL eşim 30 TL kazanıyor. En azın-

dan aç değiliz. Günlük ekmek, sebze, kira, su, gaz derken aylık en fazla 100-150 TL arasında bir birikim kalıyor.

**Bu söyleşi, 20 Eylül 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.*

Suriye'den gelip İstanbul'a Yerleşen Nadire Ali Kelles ile Söyleşi

Nadire Ali Kelles “Etrafımda Arapça bilen yok bu yüzden işaretlerle anlaşılabiliyorum” diyor.

ORSAM: Bize kendinizi tanıtır mısınız? Burada nasıl geçiniyorsunuz?

Nadire Ali Kelles: Suriye Hama Kefer Zeyta bölgesindenim. 6 aydır İstanbul'dayım. Eşim sabah çıkıp akşam gelir. Esenyurt da oturuyoruz. Evlere temizliğe ve çocuk bakmaya gidiyorum. Günlük ekmeğimi veriyorlar. Etrafımda Arapça bilen yok bu yüzden işaretlerle anlaşılabiliyorum.

ORSAM: İç savaş sırasında neler yaşadınız? Suriye'yi terk etmek zorunda kalmanıza neden olan gelişmeler nelerdir?

Nadire Ali Kelles: Hama bombalandığında köyümüzdeydik. Ben en son bombalamayı söylüyorum. Yaklaşık bir yıl oldu, sonra askeri birlikler saldırdı. İnsanlara işkenceler yapıldı. Araçları evleri yaktilar. Kadınlara genç kızlara saldırdılar. Eşim Adil El Kelles akrabalarıyla nizam ordusuna karşı eylem yapan, Cuma namazından sonra yapılan gösterilere katılanlardandır. İyi tanıyorlar. Eşim bizi terk edip kaçmıştı. İki ay sonra ben çocuklarımla akrabalarımın yardımı ile köyü terk ettim. Kaçak yolla Hatay'a geldik.

ORSAM: Türkiye'de neler yaşadınız ve nelerle karşılaştınız?

Nadire Ali Kelles: Aç sefil ve beş parasız eşimi buldum ve bir ev tutup Kırıkhan'da oturduk. Sonra bizi İstanbul'a getirdiler. İnşaat halinde bir ev zor şartlarda yaşıyoruz. Ama şükürler olsun hayattayız.

**Bu söyleşi, 20 Eylül 2013 tarihinde Feyyat Özyazar tarafından İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.*

ORSAM RAPORLARI

ORSAM Rapor No: 1 Mart 2009 Deniz Haydutluğu ile Mücadele ve Türkiye'nin Konumu: Somali Örneği (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 12 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 2 Şubat 2010 Rusya Federasyonu'nun Bakışı: Irak Faktörünün Türkiye'nin Ortadoğu Politikasına Etkisi (1990-2008) (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 21 Kasım 2010 Irak'tan İrağa: 2003 Sonrası Irak'tan Komşu Ükelere ve Türkiye'ye Yönelik Göçler (Tr)	ORSAM Rapor No: 31 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 7 Mart 2011 Afganistan ve Pakistan'da Yaşanan Gelişmeler ve Uluslararası Güvenliğe Etkileri (Tr)
ORSAM Rapor No: 2 Nisan 2009 60. Yılında Nato ve Türkiye (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 13 Şubat 2010 7 Mart 2010 Irak Seçimleri Öncesi Şii Kökenli Parti ve Seçmenlerin Politik Davranışlarının Analizi (Tr)	ORSAM Rapor No: 22 Ocak 2011 Türkiye-Yemen İlişkileri ve Yemen'deki Türkiye Algısı (Tr - Eng - Ar)	ORSAM Rapor No: 32 Mart 2011 Suudi Arabistan'da Şii Muhalefet Sorunu ve Etkileri (Tr)
ORSAM Rapor No: 3 Mayıs 2009 Irak'ın Kilit Noktası: Telafer (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 14 Şubat 2010 Seçim Öncesi Irak'ta Siyasal Durum ve Seçime İlişkin Beklentiler (Tr)	ORSAM Rapor No: 23 Ocak 2011 Katar-Irak-Türkiye-Avrupa Doğal Gaz Boru Hattı Projesi Mümkün mü? (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 33 Mart 2011 Irak'ta Türkmen Varlığı (Tr)
ORSAM Rapor No: 4 Temmuz 2009 2009 Lübnan Seçimleri: Kazananlar, Kaybedenler ve Türkiye (Tr)	ORSAM Rapor No: 15 Mart 2010 Orsam Heyetinin 7 Mart 2010 Irak Seçimlerine İlişkin Gözlem Raporu (Tr)	ORSAM Rapor No: 24 Ocak 2011 Kuveyt Emirliği: Savaş ve Barış Arasındaki El Sabah İktidarı ve Türkiye ile İlişkiler (Tr)	ORSAM Rapor No: 34 Mart 2011 Irak'ta Türkmen Basını (Tr - Ar)
ORSAM Rapor No: 5 Ağustos 2009 Türkiye-Lübnan İlişkileri: Lübnanlı Dinsel ve Mezhepsel Grupların Türkiye Algılaması (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 16 Nisan 2010 Oman Sultanlığı: Arap Yarımadasında Geleneksel ile Modernite Arasında Bir Ülke (Tr)	ORSAM Rapor No: 25 Ocak 2011 Hukuki ve Siyasi Yönleriyle Güvenlik Konseyi'nin İran Ambargosu (Tr)	ORSAM Rapor No: 35 Mart 2011 Irak'ta Mevcut Siyasi Durum ve Önemli Siyasi Gelişmeler (Tr)
ORSAM Rapor No: 6 Kasım 2009 Tuzhurmatu Türkmenleri: Bir Başarı Hikayesi (Tr - Eng - Ar)	ORSAM Rapor No: 17 Nisan 2010 7 Mart 2010 Irak Parlamento Seçim Sonuçlarının ve Yeni Siyasal Denklemin Değerlendirilmesi (Tr)	ORSAM Rapor No: 26 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 5 Şubat 2011 Kırgızistan'da Son Gelişmeler: Dün, Bugün, Yarın (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 36 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 1 Mart 2011 Eu's Water Framework Directive Implementation in Turkey: The Draft National Implementation Plan (Eng)
ORSAM Rapor No: 7 Kasım 2009 Unutulmuş Türkmen Diyanı: Diyala (Tr - Eng - Ar)	ORSAM Rapor No: 18 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 3 Mayıs 2010 Komşuluktan Stratejik İşbirliğine: Türk-Rus İlişkileri (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 27 Şubat 2011 Mısır Devriminin Ayak Sesleri: Bir Devrin Sonu mu? (Tr)	ORSAM Rapor No: 37 Mart 2011 Tunus Halk Devrimi ve Sonrası (Tr)
ORSAM Rapor No: 8 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 1 Aralık 2009 Karadeniz'in Bütünleşmesi İçin Abhazya (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 19 Eylül 2010 Türkiye'ye Yönelik Türkmen Göçü ve Türkiye'deki Türkmen Varlığı (Tr)	ORSAM Rapor No: 28 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 6 Şubat 2011 Uluslararası Deniz Hukukunda Kıyı Devletlerinin Gemilere El Koyma Yetkisinin Sınırları: Gürcistan'ın Karadeniz'de Seyreden Gemilere El Koyması (Tr)	ORSAM Rapor No: 38 Mart 2011 Libya Savaşı, Uluslararası Müdahale ve Türkiye (Tr)
ORSAM Rapor No: 9 Ocak 2010 Yemen Sorunu: Bölgesel Savaşa Doğru mu? (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 20 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 4 Ekim 2010 Kırgızistan'da Mevcut Durum, İktidar Değişiminin Nedenleri ve Kısa Vadeli Öngörüler (Tr)	ORSAM Rapor No: 29 Şubat 2011 Tunus Halk Devrimi ve Türkiye Deneyimi (Tr)	ORSAM Rapor No: 39 Mart 2011 Tarihten Günümüze Libya (Tr)
ORSAM Rapor No: 10 Ocak 2010 Yemen İç Savaşı: İktidar Mücadelesi, Bölgesel Etkiler ve Türkiye ile İlişkiler (Tr - Eng)		ORSAM Rapor No: 30 Şubat 2011 Kerkük'te Mülk Anlaşmazlıkları: Saha Araştırmasına Dayalı Bir Çalışma (Tr)	ORSAM Rapor No: 40 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 2 Mart 2011 İklim Değişiminin Güvenlik Boyutu ve Ortadoğu'ya Etkileri (Tr)
ORSAM Rapor No: 11 Şubat 2010 Unutulan Türkler: Lübnan'da Türk Varlığı (Tr - Eng - Ar)			ORSAM Rapor No: 41 Mart 2011 Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak-1 (Tr)

ORSAM Rapor No: 42 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 3 Nisan 2011 Nil Nehri Havzasının Hidropolitik Tarihi ve Son Gelişmeler (Tr)	ORSAM Rapor No: 51 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 8 Mayıs 2011 75. Yılında Montrö Boğazlar Sözleşmesi Karadeniz'in Değişen Jeopolitiği Çerçevesinde (Tr)	ORSAM Rapor No: 60 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 6 Temmuz 2011 Mekong Nehri Suları Üzerinde İşbirliği ve İhtilaf (Tr-Eng)	ORSAM Rapor No: 71 Eylül 2011 Gazze Sorunu: İsrail Ablukası, Uluslararası Hukuk, Palmer Raporu ve Türkiye'nin Yaklaşımı (Tr)
ORSAM Rapor No: 43 Nisan 2011 Kuzey Irak'ın Sosyal-Siyasal Yapısı ve Kürt Bölgesel Yönetimi'nin Türkiye ile İlişkileri (Tr)	ORSAM Rapor No: 52 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 9 Mayıs 2011 Afganistan ve Bölgesel Güvenlik (Ortadoğu, Orta ve Güney Asya, Rusya Federasyonu) (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 61 Temmuz 2011 Antalya'da 1-2 Haziran 2011 Tarihlerinde Gerçekleşen "Suriye'de Değişim Konferansı" nın Tam Deşifresi (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 72 Eylül 2011 Ortadoğu Ülkelerine Dair İstatistikler (Tr)
ORSAM Rapor No: 44 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 4 Nisan 2011 Meriç Nehri Havzası Su Yönetimi'nde "Uluslararası İşbirliği" Zorunluluğu (Tr)	ORSAM Rapor No: 53 Mayıs 2011 Madagaskar: Bağımsızlığın 50. Yılında Kazanımlar, Kaçan Fırsatlar ve Türkiye ile İlişkiler (Tr)	ORSAM Rapor No: 62 Ağustos 2011 Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak - 3 (Tr)	ORSAM Rapor No: 73 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 11 Ekim 2011 Anadolu Etki Alanı (Tr-Eng)
ORSAM Rapor No: 45 Nisan 2011 Suriye'de Demokrasi mi İç Savaş mı?: Toplumsal-Siyasal Yapı, Değişim Senaryoları ve Sürecin Türkiye'ye Etkisi (Tr)	ORSAM Rapor No: 54 Mayıs 2011 Iraklı Grupların Temel Siyasi Sorunlara Bakışı ve Türkiye ile İlişkiler: Saha Araştırmasına Dayalı Bir Çalışma (Tr)	ORSAM Rapor No: 63 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 7 Ağustos 2011 Görünmez Stratejik Kaynak: Sınırışan Yeraltı Suları (Tr)	ORSAM Rapor No: 74 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 12 Ekim 2011 Ukraine in Regress: The Tymoshenko Trial (Eng)
ORSAM Rapor No: 46 Mayıs 2011 Suriye'de İktidar Mücadelesi, Uluslararası Toplumun Tepkisi ve Türkiye'nin Konumu (Tr)	ORSAM Rapor No: 55 Haziran 2011 Suriye Muhalefeti'nin Antalya Toplantısı: Sonuçlar, Temel Sorunlara Bakış ve Türkiye'den Beklentiler (Tr)	ORSAM Rapor No: 64 Ağustos 2011 AK Parti'nin 12 Haziran 2011 Genel Seçimlerdeki Zaferi (Tr - Ar)	ORSAM Rapor No: 75 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 13 Ekim 2011 Kazaklar ve Kazakistanlılar (Tr)
ORSAM Rapor No: 47 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 5 Mayıs 2011 Türkiye-Suriye İlişkileri: Sınırışan Sularda Örnek İşbirliği Olarak Asi Dostluk Barajı (Tr)	ORSAM Rapor No: 56 Haziran 2011 Seçimler ve AK Parti'nin Tecrübesi (Tr - Ar)	ORSAM Rapor No: 65 Ağustos 2011 Karikatürlerin Dilinden Arap Baharı - 1 (Tr)	ORSAM Rapor No: 76 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 14 Ekim 2011 İtalya'da Unutulmuş Türk Varlığı: Moena Türkleri (Tr - It)
ORSAM Rapor No: 48 Mayıs 2011 Orsam Söyleşileri - 1 Iraklı Araplar, Azınlıklar ve Akademisyenler-1 (Tr)	ORSAM Rapor No: 57 Haziran 2011 12 Haziran 2011 Türkiye Genel Seçimlerinin Ortadoğu Ülkelerindeki Yansımaları (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 66 Ağustos 2011 Karikatürlerin Dilinden Libya İç savaşı ve Uluslararası Müdahale - 1 (Tr)	ORSAM Rapor No: 77 Ekim 2011 ABD'nin Çekilmesinin Ardından Irak Politikasının Bölgesel, Küresel Etkileri ve Türkiye'ye Yansımaları (Tr)
ORSAM Rapor No: 49 Mayıs 2011 Orsam Söyleşileri - 2 Irak Türkmenleri-1 (Tr)	ORSAM Rapor No: 58 Temmuz 2011 Karikatürlerin Dilinden 12 Haziran 2011 Türkiye Genel Seçimlerinin Ortadoğu'daki Yansımaları (Tr)	ORSAM Rapor No: 67 Ağustos 2011 Somali: Bir Ulusun Yok Oluşu ve Türkiye'nin İnsani Yardım Girişimi (Tr)	ORSAM Rapor No: 78 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 8 Ekim 2011 Türkiye'de ve İsrail'de Yapay Sulak Alanlar ile Atıksu Arıtımı ve Atıksuyun Sulama Amaçlı Olarak Tekrar Kullanımı (Tr)
ORSAM Rapor No: 50 Mayıs 2011 Orsam Söyleşileri - 3 Iraklı Kürt Yetkililer, Akademisyenler ve Gazeteciler-1 (Tr)	ORSAM Rapor No: 59 Temmuz 2011 Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak - 2 (Tr)	ORSAM Rapor No: 68 Eylül 2011 Karikatürlerde Usame Bin Ladin Operasyonu ve Yankıları (Tr)	ORSAM Rapor No: 79 Ekim 2011 Yaklaşan Seçim Öncesi Tunus'ta Siyasal Denklemler (Tr)
		ORSAM Rapor No: 69 Eylül 2011 Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak - 4 (Tr)	ORSAM Rapor No: 80 Ekim 2011 Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak - 5 (Tr)
		ORSAM Rapor No: 70 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 10 Eylül 2011 XXI. Yüzyılda Rusya ve Türkiye'nin İran Politikaları (Tr - Rus)	

ORSAM Rapor No: 81 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 15 Ekim 2011 Büyük Güçlerin Afganistan Politikaları (Tr-Eng)	ORSAM Rapor No: 91 Aralık 2011 Türkiye ve Arap Birliği'nin Suriye'ye Yaptırım Kararları ve Olası Sonuçları (Tr)	ORSAM Rapor No: 102 Ocak 2012 Irak Hangi Şartlarda, Nasıl Parçalanabilir? En Kötüye Hazırlıklı Olmak (Tr – Eng)	ORSAM Rapor No: 113 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 18 Nisan 2012 Mongolia: A Developing Democracy and a Magnet for Mining (Eng)
ORSAM Rapor No: 82 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 16 Ekim 2011 Bölge Devletlerinin Perspektifinden Afganistan (Tr-Eng)	ORSAM Rapor No: 92 Aralık 2011 Irak'ta İhtilafli Bölgelerin Durumu (Tr)	ORSAM Rapor No: 103 Ocak 2012 Irak'ta Petrol Mücadelesi: Çok Uluslu Şirketler, Uluslararası Anlaşmalar ve Anayasal Tartışmaların Işığında Bir Analiz (Tr)	ORSAM Rapor No: 114 Nisan 2012 Karikatürlerle Suriye Sorununun Anlamak - 8 (Tr)
ORSAM Rapor No: 83 Kasım 2011 Suriye'de Değişimin Ortaya Çıkardığı Toplum: Suriye Türkmenleri (Tr)	ORSAM Report No: 93 ORSAM Water Research Programme Report: 10 December 2011 Turkey and Wfd Harmonization: A Silent, But Significant Process (Eng)	ORSAM Rapor No: 104 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 12 Şubat 2012 Sınırdaşan Akiferler Hukuku Taslak Maddeleri Üzerine Bir Değerlendirme (Tr – Eng)	ORSAM Rapor No: 115 Nisan 2012 Suriye'de Güvenli Bölge Tartışmaları: Türkiye Açısından Riskler, Fırsatlar ve Senaryolar (Tr - Eng)
ORSAM Rapor No: 84 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 9 Kasım 2011 Somali'nin Açlık Felaketi: "Siyasi Kuraklık" mı Yoksa Doğal Afet mi? (Tr-Eng)	ORSAM Rapor 94: Aralık 2011 Türkiye-Fransa Krizinde Algının Rolü: Fransızların Türkiye Algısı (Tr)	ORSAM Rapor No: 105 Şubat 2012 Irak Hukuk Mevzuatında Azınlıkların Siyasal Hakları (Tr)	ORSAM Rapor No: 116 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 14 Nisan 2012 Fayda Paylaşımı Kavramı, Teorik Altyapısı ve Pratik Yansımaları (Tr - Eng)
ORSAM Rapor No: 85 Kasım 2011 Suriye Politik Kültüründe Tarihsel Pragmatizm, Beşar Esad Dönemi Suriye Dış Politikası ve Türkiye- Suriye İlişkileri (Tr)	ORSAM Rapor No: 95 Aralık 2012 Karikatürlerle Arap Baharı – 2 (Tr)	ORSAM Rapor No: 106 Şubat 2012 Irak Hukuk Mevzuatında Azınlıkların Siyasal Hakları (Tr)	ORSAM Rapor No: 117 Nisan 2012 Musul'a Yatırım Geleceği Yatırım Demektir (Tr - Eng)
ORSAM Rapor No: 86 Kasım 2011 Geçmişten Günümüze Irak Türkmen Cephesi'nin Yapısı ve İdari Durumu (Tr)	ORSAM Rapor No: 96 Aralık 2011 Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak – 6 (Tr)	ORSAM Rapor No: 107 Şubat 2012 Uluslararası Hukuk ve Irak Anayasası Açısından Azınlıkların İnsan Hakları (Tr)	ORSAM Rapor No: 118 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 19 Mayıs 2012 Ukrayna - Türkiye Ticari - Ekonomik Münasebetlerinin Analizi (Tr - Rus)
ORSAM Report No: 87 Kasım 2011 Turkmen in Iraq and Their Flight: A Demographic Question? (Eng)	ORSAM Rapor No: 97 Ocak 2012 Karikatürlerin Dilinden Irak'ı Anlamak – 7 (Tr)	ORSAM Rapor No: 108 Şubat 2012 Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın (EİT) Geleceği (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 119 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 20 Mayıs 2012 Bölgesel Gelişimin Trend ve Senaryolarının Araştırılmasındaki Araç: Jeopolitik Dinamikler (Tr - Rus)
ORSAM Rapor No: 88 Kasım 2011 Irak'ta Bektaşilik (Türkmenler – Şebekler – Kakailer) (Tr)	ORSAM Rapor No: 98 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 17 Ocak 2012 Kırgızistan'da Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve Türkiye ile İlişkilerine Etkisi (Tr)	ORSAM Rapor No: 109 Şubat 2012 Türkiye'nin Yükselişi ve «Bric» Bölgesi (İt)	ORSAM Rapor No: 120 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 21 Mayıs 2012 Kazakistan Siyasi Sisteminin Gelişimi: 2012 Parlamento Seçimleri (Tr)
ORSAM Rapor No: 89 Kasım 2011 Değişim Sürecindeki Fas Monarşisi: Evrim mi? Devrim mi? (Tr)	ORSAM Rapor No: 99 Ocak 2012 Türk Siyasal Partilerinin Hatay'daki Suriyeli Sığınmacılar Konusundaki Açıklamaları ve Hatay'daki Siyasi Parti Temsilcileri ile Hareketlerin Suriye Olaylarına Yaklaşımları (Mart-Aralık 2011) (Tr)	ORSAM Rapor No: 110 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 13 Mart 2012 İran'da Su Kaynakları ve Yönetimi (Tr)	ORSAM Rapor No: 121 Mayıs 2012 Musul'da Yerel Siyaset ve Irak Siyasetinde Yeni Dinamikler (Saha Çalışması) (Tr - Eng - Ger)
ORSAM Rapor No: 90 Kasım 2011 Arap Dünyasının İstisnai Krallığı: Yerel Aktörler ve Arap-İsrail Uyuşmazlığı Çerçevesinde Ürdün Krallığı'nın Demokratikleşme Deneyimleri (Tr-Eng)	ORSAM Rapor No: 100 Ocak 2012 Irak İstatistikleri (Tr)	ORSAM Rapor No: 111 Mart 2012 Suriye Kürt Muhalefetine Eleştirel Bir Bakış (Tr)	
	ORSAM Rapor No: 101 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 11 Ocak 2012 Emniyetli İçme Suyu ve Sanitasyon Hakkı (Tr)	ORSAM Rapor No: 112 Mart 2012 İran İslam Cumhuriyetinde Anayasal Sistem ve Siyasal Partiler (Tr)	

ORSAM Rapor No: 122 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 15 Mayıs 2012 Irak'ta Su Kaynakları Yönetimi (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 132 Kasım 2012 Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun Kerkük Ziyareti (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 142 Ocak 2013 President Obama's Second Term: Domestic and Foreign Challenges (Eng)	ORSAM Rapor No: 152 Nisan 2013 Irak'ta 2013 Yerel Seçimlerine İlişkin Temel Veriler (Tr)
ORSAM Rapor No: 123 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 22 Haziran 2012 Küresel Göç ve Avrupa Birliği ile Türkiye'nin Göç Politikalarının Gelişimi (Tr)	ORSAM Rapor No: 133 Kasım 2012 Irak Kürdistan Bölgesi'nde Muhalefetin Doğuşu ve Geleceği (Tr)	ORSAM Rapor No: 143 Ocak 2013 2012 Irak Değerlendirmesi ve Irak Kronolojisi (Tr)	ORSAM Rapor No: 153 Nisan 2013 Irak'ta Seçim Yasaları (Tr)
ORSAM Rapor No: 124 Temmuz 2012 Türkiye Afrika'da: Eylem Planının Uygulanması ve Değerlendirme On Beş Yıl Sonra (Tr - Eng - Fr)	ORSAM Rapor No: 134 Kasım 2012 Irak Çerkesleri (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 144 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 17 Ocak 2013 ORSAM Su Söyleşileri 2011 (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 154 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 19 Nisan 2013 Avrupa Birliği Su Çerçeve Direktifi Kapsamında Sınırışan Sular (Tr)
ORSAM Rapor No: 125 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 23 Temmuz 2012 Rusya'nın Ortadoğu Politikası (Tr)	ORSAM Rapor No: 135 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 27 Kasım 2012 Türkiye'nin Eski Sovyet Cumhuriyetleriyle Münasebetlerinin Özellikleri (Tr - Rus - Eng)	ORSAM Rapor No: 145 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 18 Ocak 2013 ORSAM Su Söyleşileri 2012 (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 155 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 32 Mayıs 2013 Montreux Boğazlar Konferansı Tutanaklarından Tarihe Düşen Notlar ve Kanal İstanbul (Tr)
ORSAM Rapor No: 126 ORSAM Su Araştırmaları Programı Rapor No: 16 Temmuz 2012 Yeni Çerçeve Su Kanunu'na Doğru: Su Kanunu Taslağı Üzerine Notlar (Tr)	ORSAM Rapor No: 136 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 28 Kasım 2012 Türk-Ukrayna İlişkilerinde Entegrasyon Faktörü Olarak Türk-Kırım Münasebetleri (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 146 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 30 Ocak 2013 2013 Yılında Avrasya: Siyasi ve Ekonomik Analiz (Eng)	ORSAM Rapor No: 156 Mayıs 2013 ORSAM Reyhanlı Raporu "11 Mayıs" (Tr - Eng)
ORSAM Rapor No: 127 Ağustos 2012 Suriye'de Kürt Hareketleri (Tr)	ORSAM Rapor No: 137 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 29 Aralık 2012 Belarus'un Enerji Politikası ve Belarus'un Rusya ve AB ile Enerji Alanında Geliştirdiği İşbirliği (1992-2011) (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 147 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 31 Ocak 2013 Kültürler Arası Diyalog: İdil Ural Bölgesinden Büyük Litvanya Knezliğine Belarus-Litvanya Tatarları (Tr - Rus)	ORSAM Rapor No: 157 Mayıs 2013 Reyhanlı'da Suriyeliler ile Söyleşiler - I (Tr - Eng)
ORSAM Rapor No: 128 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 24 Eylül 2012 Günümüz Şartlarında Türkiye - Belarus Ekonomik Münasebetlerinin Gelişimi (Tr - Rus - Eng)	ORSAM Rapor No: 138 Aralık 2012 Birlik mi, PYD'nin Güç Gösterisi mi? Erbil Anlaşmasından Sonra Suriye Kürt Dinamikleri (Tr)	ORSAM Rapor No: 148 Ocak 2013 Uluslararası Politika ve Uygarlıklar (Uygarlıklar Çatışması ve Diyalog) (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 158 Mayıs 2013 Reyhanlı'da Suriyeliler ile Söyleşiler - II (Tr - Eng)
ORSAM Rapor No: 129 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 25 Eylül 2012 Belarus-Türkiye: Devletlerarası İşbirliğinin Pozitif Dinamikleri (Tr - Rus - Eng)	ORSAM Rapor No: 139 Aralık 2012 Suriye'de Kürtler Arası Dengeler, Rejim Muhafızları ve Türkiye: Çatışma-İstikrar Ayrımındaki İlişkiler Örüntüsü (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 149 Şubat 2013 David Cameron ve AB: Dönüşü Olmayan Karar (Eng)	ORSAM Rapor No: 160 Mayıs 2013 Reyhanlı'da Suriyeliler ile Söyleşiler (Reyhanlı Saldırısı Sonrası) - IV (Tr - Eng)
ORSAM Rapor No: 130 Kasım 2012 Suriye Çerkesleri (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 140 Aralık 2012 Kuzey Irak'ta İç Siyasal Dengeler ve Stratejik İttifak'ın Geleceği (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 150 ORTADOĞU TÜRKMENLERİ Rapor No: 22 Mart 2013 Suriye Türkmenleri: Siyasal Hareketler ve Askeri Yapılanma (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 161 Haziran 2013 Musul ve Anbar Yerel Seçimleri: Seçim Öncesi Siyasi Durum ve Seçime İlişkin Temel Veriler (Tr)
ORSAM Rapor No: 131 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 26 Kasım 2012 «Üçüncü Dalga»: Postmodernizmin Jeopolitiği (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 141 Aralık 2012 Irak'ta Türkmen Eğitiminin Durumu (Tr)	ORSAM Rapor No: 151 Nisan 2013 Irak Kürdistan Bölgesi'nde Demokrasi Süreci ve Sorunları (Tr - Eng)	ORSAM Rapor No: 162 BLACK SEA INTERNATIONAL Rapor No: 33 Temmuz 2013 Kapotaj, Münhasır Ekonomik Bölge, Petrol ve Doğal Gaz Haklarımız (Tr)

ORSAM Rapor No: 163
Temmuz 2013
Somali'de Bitmeyen Siyasi Kriz
(Tr)

ORSAM Rapor No: 164
Ağustos 2013
Suriye'nin Kuzeyindeki Çatışmalar
ve Olası Etkileri
(Tr-Eng)

ORSAM Rapor No: 165
Ağustos 2013
İl Meclisi Seçimleri ve Musul'un
Geleceği
(Tr)

ORSAM Rapor No: 166
Eylül 2013
Suriye İç Savaşı, Küresel Aktörler
ve Kosova Modeli
(Tr)

ORSAM Rapor No: 167
Eylül 2013
Mısır'da Son Dönemde Önde
Gelen Laik-Liberal-Solcu
Hareketler
(Tr)

ORSAM Rapor No: 168
Eylül 2013
Geçmişin Gölgesinde Mısır'da
Darbe
(Tr)

ORSAM Rapor No: 169
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 34
Ekim 2013
Türkiye-Kırgızistan Münasebetleri
(Tr-Rus)

ORSAM Rapor No: 170
BLACK SEA INTERNATIONAL
Rapor No: 35
Ekim 2013
Azerbaycan'da Cumhurbaşkanlığı
Seçimleri: Beklentiler ve
Gerçekler
(Tr)

ORSAM Rapor No: 171
Ekim 2013
2009 Yılı Irak Söyleşileri
(Tr)

ORSAM Rapor No: 172
Ekim 2013
2010 Yılı Irak Söyleşileri
(Türkmenler – I)
(Tr)

ORSAM Rapor No: 173
Ekim 2013
2010 Yılı Irak Söyleşileri
(Türkmenler – II)
(Tr)

ORSAM Rapor No: 173
Ekim 2013
2010 Yılı Irak Söyleşileri
(Türkmenler – III)
(Tr)

ORSAM Rapor No: 174
Ekim 2013
2010 Yılı Irak Söyleşileri
(Türkmenler – III)
(Tr)

ORSAM Rapor No: 175
Ekim 2013
2010 Yılı Irak Söyleşileri (Araplar
ve Kürtler)
(Tr)

ORSAM Rapor No: 176
Ekim 2013
2011 Yılı Irak Söyleşileri
(Tr)

ORSAM Rapor No: 177
Ekim 2013
2012 Yılı Irak Söyleşileri
(Tr)

ORSAM Rapor No: 178
Kasım 2013
Reyhanlı'da Suriyeli Kadınlar ile
Söyleşiler - V
(Tr)

AKADEMİK KADRO

Hasan Kanbolat	ORSAM Başkanı
Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık	ORSAM Danışmanı, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Doç. Dr. Hasan Ali Karasar	ORSAM Danışmanı, The Black Sea International Koordinatörü - Atılım Üniversitesi
Prof. Dr. Tarık Oğuzlu	ORSAM Danışmanı, Uluslararası Antalya Üniversitesi
Doç. Dr. Harun Öztürkler	ORSAM Danışmanı, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Şahin	ORSAM Danışmanı, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Özlem Tür	ORSAM Danışmanı, ODTÜ Uluslararası İlişkiler
Doç. Dr. İlyas Kemaloğlu (Kamalov)	ORSAM Danışmanı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Tarih Bölümü
Habib Hümmüzlü	ORSAM Danışmanı
Doç. Dr. Serhat Erkmen	ORSAM Danışmanı, Ahi Evran Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Yrd. Doç. Dr. Canat Mominkulov	ORSAM Danışmanı, Al Farabi Kazak Ulusal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Didem Danış	ORSAM Danışmanı, Galatasaray Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Bayram Sinkaya	ORSAM Danışmanı, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Dr. Jale Nur Ece	ORSAM Danışmanı, Deniz Emniyeti ve Güvenliği
Doç. Dr. Yaşar Sarı	ORSAM Danışmanı, Kırgızistan-Türkiye Manas Univ. Öğretim Üyesi
Dr. Süreyya Yigit	ORSAM Danışmanı, Avrasya
Arif Keskin	ORSAM Danışmanı
Çiğdem Tunç	ORSAM Danışmanı
Gökçen Ekici Oğan	ORSAM Danışmanı, Avrasya
Av. Aslıhan Erbaş Açık	ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku
D. Halit Yılmaz	ORSAM Danışmanı, Güvenlik
Pınar Arkan Sinkaya	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü
Volkan Çakır	ORSAM Danışmanı, Afrika
Dr. Göknil Erbaş	ORSAM, Karadeniz
Tamer Koparan	ORSAM Yönetici Editörü
Bilgay Duman	ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
Oytun Orhan	ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
Fazıl Ahmet Burget	ORSAM Uzmanı, Ortadoğu, Afganistan
Seval Kök	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Nebahat Tanrıverdi	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Shalaw Fatah	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Aytekin Enver	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Firuze Yağmur Gökler	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Tuğçe Kayıtmaz	Mütercim Tercüman
Uğur Çil	ORSAM, Ortadoğu

ORSAM Su Araştırmaları Programı

Dr. Tuğba Evrim Maden	ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı
Dr. Seyfi Kılıç	ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı

ORSAM DANIŞMA KURULU

Dr. İsmet Abdülmecid	Irak Danıştay Eski Başkanı
Av. Aslıhan Erbaş Açık	ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku
Hasan Alsancak	İhlas Holding, Gn.Md.Yrd., Statejik İş Gelistirme ve Dış İlişkiler
Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Prof. Dr. Ahat Andican	Devlet Eski Bakanı, İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Tayyar Arı	Uludağ Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Ali Arslan	İstanbul Üniversitesi, Tarih Bölümü
Başar Ay	Türkiye Tekstil Sanayii İşveren Sendikası Genel Sekreteri
Prof. Dr. Mustafa Aydın	Kadir Has Üniversitesi Rektörü
Doç. Dr. Ersel Aydın	Bilkent Üniversitesi Rektör Yardımcısı & Fulbright Genel Sekreteri
Dr. Serdar Aziz	ORSAM Danışma Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Hüseyin Bağcı	ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. İdris Bal	TBMM 24. Dönem Milletvekili
Doç. Dr. Ersan Başar	Karadeniz Teknik Üniversitesi, Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği Bölüm Başkanı
Kemal Beyatlı	Irak Türkmen Basın Konseyi Başkanı
Barbaros Binicioğlu	Ortadoğu Danışmanı
Prof. Dr. Ali Birinci	Polis Akademisi
Doç. Dr. Mustafa Budak	Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdür Yardımcısı
Doç. Dr. Hasan Canpolat	Vali, Milli Savunma Bakan Danışmanı
Prof. Dr. Mesut Hakkı Çaşın	Yeditepe Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü
E. Hava Orgeral Ergin Celasin	23. Hava Kuvvetleri Komutanı
Doç. Dr. Mitat Çelikpala	Kadir Has Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya	YÖK Başkanı
Prof. Dr. Ramazan Daurav	Rusya Bilimler Akademisi Doğu Çalışmaları Enstitüsü, Direktör Yardımcısı
Prof. Dr. Volkan Ediger	İzmir Ekonomi Üniversitesi, Ekonomi Bölümü
Prof. Dr. Cezmi Eraslan	Başbakanlık Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı
Prof. Dr. Çağrı Erhan	Ankara Üniversitesi, Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü
Dr. Amer Hasan Fayyadh	Bağdat Üniversitesi, Siyaset Bilimi Fakültesi Dekanı
Mete Göknel	BOTAŞ Eski Genel Müdürü

Osman Göksel
Timur Göksel
Av. Niyazi Güney
Noyan Gürel
Prof. Dr. Muhamad Al Hamdani
Numan Hazar
Doç. Dr. Pınar İpek
Doç. Dr. Toğrul İsmail
Doç. Dr. Şenol Kantarcı
Doç. Dr. Nilüfer Karacasulu
Selçuk Karaçay
Prof. Dr. M. Lütfullah Karaman
Doç. Dr. Şaban Kardaş
Arslan Kaya
Dr. Hicran Kazancı
İzzettin Kerküklü
Prof. Dr. Ahmet Kesik
Doç. Dr. Elif Hatun Kılıçbeyli
Prof. Dr. Mustafa Kibaroglu
Prof. Dr. Aleksandr Knyazev
Prof. Dr. Alexandr Kolesnikov
Prof. Dr. Erol Kurubaş
Prof. Dr. Talip Küçükcan
Daniele Lazzeri
Hediye Levent
Dr. Max Georg Meier
Prof. Dr. Mosa Aziz Al Mosawa
Büyükelçi Shaban Murati
Dr. Sami Al Taqi
Prof. Dr. Mahir Nakip
Prof. Dr. Vitaly Naumkin
Dr. Farhan Ahmad Nizami
Prof. Dr. Dorayd A. Noori
Muhammed Nurettin
Murat Özçelik
Prof. Dr. Çınar Özen
Doç. Dr. Harun Öztürkler
Prof. Dr. Victor Panin
Prof. Aftab Kamal Pasha
Dr. Bahadır Pehlivanürk
Doç. Dr. Firat Purtaş
Prof. Dr. Suphi Saatçi
Safarov Sayfullo Sadullaevich
Ersan Sarıkaya
Patrick Seale
Dr. Bayram Sinkaya
Doç. Dr. İbrahim Sirkeci
Dr. Aleksandr Sotnichenko
Zaher Sultan
Dr. Irina Svistunova
Prof. Dr. Türel Yılmaz Şahin
Mehmet Şüküroğlu
İlhan Tanır
Doç. Dr. Oktay Tanrısever
Prof. Dr. Erol Taymaz
Prof. Dr. Sabri Tekir
Dr. Gönül Tol
Doç. Dr. Umut Uzer
Prof. Dr. Ermanno Visintainer
M. Ragıp Vural
Prof. Dr. Vatanyar Yagya
Yaşar Yakış
Semir Yorulmaz

BTC ve NABUCCO Koordinatörü
Beyrut Amerikan Üniversitesi Öğretim Üyesi
Prens Group Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
ORSAM Danışmanı, SUNEL Ticaret Türk A.Ş. İcra Kurulu Başkanı
Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı
Emekli Büyükelçi
Bilkent Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Dokuz Eylül Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Vodafone Genel Müdür Yardımcısı
İstanbul Medeniyet Üniversitesi - (SBF) Uluslararası İlişkiler Bölümü
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
KPMG ,Yeminli Mali Müşavir
Irak Türkmen Cephesi Türkiye Temsilcisi
Kerkük Vakfı Başkanı
Kalkınma Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürü
Çukurova Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Okan Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Rus-Slav Üniversitesi (Bişkek)
Diplomat
Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü Müdürü
Chairman "Il Nodo di Gordio"
Gazeteci (Suriye)
Hanns Seidel Vakfı Proje Müdürü (Bişkek)
Bağdat Üniversitesi Rektörü
Arnavutluk Uluslararası Çalışmalar Enstitüsü
Orient Research Center Başkanı
Erciyes Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi
Rusya Bilimler Akademisi Doğu Çalışmaları Enstitüsü Direktörü
Oxford Üniversitesi İslami Çalışmalar Merkezi Yöneticisi
Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı Yardımcısı
Beyrut Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı
Emekli Büyükelçi
Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Pyatigorsk Üniversitesi (Pyatigorsk, Rusya Federasyonu)
Hindistan Batı Asya Araştırmaları Merkezi Başkanı
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, TÜRKSOY Genel Sekreter Yardımcısı
Kerkük Vakfı Genel Sekreteri
Tacikistan Cumhurbaşkanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkan Yardımcısı
Türkmeneli TV (Kerkük, Irak)
Ortadoğu ve Suriye Uzmanı
ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
Regent's College (Londra, Birleşik Krallık)
St. Petersburg Üniversitesi (Rusya Federasyonu)
Lübnan Türk Cemiyeti Başkanı
Rusya Strateji Araştırmaları Merkezi, Türkiye-Ortadoğu Araştırmaları Masası Uzmanı
Gazi Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Enerji Uzmanı
ORSAM Danışma Kurulu Üyesi, Vatan Gazetesi Washington Temsilcisi
ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölümü
ODTÜ, Kuzey Kıbrıs Kampüsü Rektör Yardımcısı
İzmir Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dekanı
Middle East Institute Türkiye Çalışmaları Direktörü
İstanbul Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri
Vox Populi Direktörü (Roma, İtalya)
2023 Dergisi Yayın Koordinatörü
St. Petersburg Şehir Parlamentosu Milletvekili, St. Petersburg Üniversitesi (Rusya Federasyonu)
Büyükelçi, Dışişleri Eski Bakanı
(Gazeteci, Mısır)

ORTADOĞU ETÜTLERİ YAYIN KURULU

Meliha Benli Altunışık
Bülent Aras
Tayyar An
İlker Aytürk
Recep Boztemur
Katerina Dalacoura
F. Gregory Gause
Fawaz Gerges
Ahmet K. Han

ODTÜ
Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı
Uludağ Üniversitesi
Bilkent Üniversitesi
ODTÜ
Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
Vermont Üniversitesi (ABD)
Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
Kadir Has Üniversitesi

Raymond Hinnebusch
Rosemary Hollis
Bahgat Korany
Peter Mandaville
Emma Murphy

St. Andrews Üniversitesi (Birleşik Krallık)
City Üniversitesi (Birleşik Krallık)
Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)
George Mason Üniversitesi (ABD)
Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)

ORTADOĞU ANALİZ YAYIN KURULU

Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık
Hasan Kanbolat
Doç. Dr. Hasan Canpolat
Doç. Dr. Hasan Ali Karasar
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen

ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
ORSAM Başkanı
Vali, Milli Savunma Bakan Danışmanı
ORSAM Danışmanı, The Black Sea International Koordinatörü - Atılım Üniversitesi
ORSAM Danışmanı, Ahi Evran Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı

Süleyman Nazif Sokak No: 12-B Çankaya / Ankara
Tel: 0 (312) 430 26 09 Fax: 0 (312) 430 39 48
www.orsam.org.tr, orsam@orsam.org.tr